

† Patriarhul Justinian (22 febr. 1901 - 26 martie 1977)

Anul comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului în Patriarhia Română

† ANDREI

*Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului*

Mărturisitorii din timpul comunismului și-au luat crucea și au urmat lui Hristos

nul 2017, în Biserica Ortodoxă Română, a fost dedicat de către Sfântul Sinod comemorării Patriarhului Justinian și apărătorilor ortodoxiei în timpul comunismului. Lucrul acesta a fost determinat de trecerea celor patruzeci de ani de când marele patriarh s-a mutat la Domnul.

El a condus corabia Bisericii în vremuri foarte dificile. Doar tenacitatea, tactul și înțelepciunea sa l-au ajutat să nu facă concesii în ceea ce privește doctrina și viața Bisericii și, în același timp, să-i mulțumească, cât se putea, și pe mai marii vremurilor. Așa se face că bisericile au rămas deschise, copiii au fost botezați, tinerii cununați și repusații îngropați cu slujbă religioasă. În alte țări comuniste lucrurile au stat mult mai rău. Dacă la început Patriarhul Justinian a avut în fața autorităților comuniste un capital de încredere, mai ales datorită faptului că-l ascunsese pe Gheorghiu Dej când evadase de la Târgu Jiu, acest capital s-a epuizat repede. Văzând că nu-l pot manevra și că este credincios Bisericii sale, l-au tratat cu răceala și neîncredere. Mitropolitului Bartolomeu Anania, care prin 1957 îi era apropiat, îi face următoarea destăinuire: *Iată, Anania, puterea mea politică e în declin. Am folosit-o cât am putut în interesul Bisericii. Și poate că tocmai de aceea creditul meu pe lângă Guvern scade*¹.

În același timp, pe lângă Patriarhul Justinian, trebuie pomenită mulțimea de mărturisitori ai lui Hristos și apărători ai credinței în acele vremuri delicate. Părintele Arsenie Papacioc spune că: *toate veacurile au fost pline de dușmani, dar dușmanii din veacul acesta (veacul 20) au umplut cerul de sfinți*². Eu voi pomeni doar câțiva dintre ei, a căror activitate a fost legată de Arhiepiscopia Clujului, pe care-i consider foarte importanți: Mitropolitul Bartolomeu Anania, Rectorul Liviu Galaction Munteanu, Protopopul Florea Mureșanu și Profesorul Ioan Bunea. Numărul lor a fost mult mai mare. Pe unii, după ce au ieșit din temniță în 1964, i-a reintegrat în preoție Arhiepiscopul Teofil Herineanu.

Mitropolitul Bartolomeu Anania L-a slujit pe Hristos cu toate fibrele ființei sale și, în același timp, a fost un mare om de cultură și teolog. În *Memoriile* sale, care s-au tipărit în 2008, se poate vedea cum l-au chinuit reprezentanții sistemului opresiv, rămânând în temniță până în anul 1964 când au fost eliberați deținuții politici.

Se pot spune multe lucruri despre mărturia pe care a dat-o. În orice caz, Mitropolitul Bartolomeu își are un loc aparte între bărbații iluștri ai culturii noastre. Pe de altă parte, Dumnezeu a îngăduit să treacă prin multe neazuri și încercări. La toate le-a făcut față cu tărie. În *File de jurnal - 2006*, luna februarie, după ce își aduce aminte de închisorile comuniste, adaugă cu seninătate și fără nici un fel de mândrie: *Depunând această mărturie, în nici un caz nu aș vrea să se creadă că din ea s-ar desprinde un profil de «erou», ci să fie luată doar ceea ce este: o contribuție la tema pe care și-o propune această carte (este vorba despre cei ce au suferit în închisori).*

Părintele Liviu Galaction Munteanu, Rectorul Institutului Teologic din Cluj, a mucenicit pentru Hristos. După ce religia a fost scoasă din școală, dimpreună cu profesorul Ioan Bunea, au primit sarcină de la Arhiepiscopul Teofil să alcătuiască o programă de catehizare a tinerilor în Biserică. Rezultatul? Amândoi au fost întemnițați, Părintele Liviu Munteanu a murit în temnița de la Aiud, iar părintele Ioan Bunea a fost eliberat în 1964, dar cu sănătatea dărâmată.

Oamenii aceștia, care au suferit pentru o cauză sfântă, merită toată prețuirea și cinstirea noastră. Acesta este și motivul pentru care ne-am hotărât ca „Centrul

¹ Valeriu Anania, *Memorii*, Polirom, 2008, p. 221.

² Arhimandrit Arsenie Papacioc, *Scrisori către fiii mei duhovnicești*, Mănăstirea Dervent, 2000, p. 150.

de Tineret” din Sângeorz-Băi să poarte numele „Ioan Bunea”. Este o mică reparație morală pentru un om mare. Rămâi stupefiat cum, după ce România a trecut prin această experiență amară, sunt oameni care ar dori să scoată educația religioasă din școală. Pentru această cauză au suferit oameni de excepție ca părintele Liviu Galaction Munteanu și Părintele Ioan Bunea.

Un lucru mai puțin cunoscut este acela că Arhiepiscopul Teofil, pe data de 30 iulie 1959, îi scria Patriarhului Justinian: *Aș fi deosebit de fericit ca, odată ajuns acest caz la Procuratura Generală, cu sprijinul Preafericirii Voastre, să fie înțelese pe deplin faptul că Preoții Munteanu și Bunea au avut intenții curate de servirea Bisericii Ortodoxe Române care, față de regimul democrat popular din patria noastră, se comportă cu loialitate și atașament³. Ce a făcut Patriarhul Justinian nu știm, mai mult ca sigur că a intervenit, dar stăpânirea avea urechile surde când era vorba de glasul Bisericii. Și cine era ascultat atunci când, pentru lucruri neînsemnate, care nu plăceau puterii, făceai ani grei de temniță?*

Un alt mucenic clujean a fost Părintele Protopop Florea Mureșanu. Teolog titrat, intelectual rafinat, aduna în casa lui de pe strada Bisericii Ortodoxe spuma intelectualității clujene. Printre cei ce-i frecventau casa erau: Lucian Blaga, Victor Papilian, Ion Luca, Valeriu (Bartolomeu) Anania și mulți alții. De slujit a slujit și la catedrală și la Biserica de pe strada Bisericii Ortodoxe. A fost Protopop al Clujului, profesor de teologie, publicist și un bun misionar.

Datorită curajului său mărturisitor a fost închis în două rânduri. După prima detenție este expulzat din Cluj și ajunge preot în Suciul de Sus, Județul Maramureș. Fiind aici, va construi schitul de la Breaza. Impactul său misionar n-a fost pe placul autorităților și este închis pentru a doua oară. N-a mai ieșit din temniță, ci a murit la Aiud în 1961.

Arhiepiscopul Teofil i-a ajutat pe mulți dintre preoții întemnițați, după eliberare, să fie reîncadrați în parohii. Vom nominaliza pe unii dintre ei: Părintele Arhimandrit Arsenie Papacioc, Părintele Toma Gherasimescu, Părintele Vasile Vasilache, Părintele Adrian Făgețeanu, Părintele Mina Dobzeu și mulți alții.

Toți acești părinți mărturisitori au luat foarte în serios cuvintele Mântuitorului: *Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui meu, Care este în ceruri. Iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor și eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri (Matei 10, 32-33).*

Mărturisitorii lui Hristos, având o credință puternică, părăseau lumea aceasta cu fața luminată, având certitudinea că merg la El. Din multele exemple pe care le-aș putea da, mă opresc la unul, pe care Părintele Nicolae Steinhardt, care și el a pătimit în închisorile comuniste, îl numește *Sfântul Închisorilor*. E vorba de Valeriu Gafencu care, în ceasul morții, a ridicat ochii albaștri spre cer și am văzut cum se descopereau în ei minuni tot mai adânci, tot mai uimitoare. Totul era făcut din lumină nepământească, dar real, un fel de realitate desăvârșită, a cărei vedere te face fericit. Plângeam în hohote⁴.

Cei ce au apărât Ortodoxia și L-au mărturisit pe Hristos în perioada comunistă ne oferă nouă, celor obișnuiți cu o viață comodă, prilejul de a medita la jertfă, la suferință și la cruce. Nimic nu se poate realiza fără efort, fără jertfă. Tendința omului contemporan, spune Sfântul Paisie Aghioritul, este de a dobândi totul fără jertfă. Elevii și studenții ar vrea să ia note mari fără să învețe, oamenii maturi ar vrea să câștige mult fără să muncească, iar noi, toți creștinii, am vrea să ne mântuim fără să ne nevoim. Lucruri absolut imposibile.

Anul acesta ne aducem aminte de vremurile teribile când statul totalitar, folosindu-se de instituții represive, i-a chinuit pe mulți dintre semenii noștri pentru credința lor. Aducerea aminte are și un rol pragmatic, pe care-l subliniază Sfântul Pavel: *priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și urmași-le credința (Evrei 13, 7).*

Amintirile și Testamentul Patriarhului Justinian

Mircea Gheorghe Abrudan

-a vorbit și s-a scris mult anul acesta despre fericitul întru pomenire Patriarh Justinian Marina (1901-1977). Pe de o parte unii l-au prezentat ca un salvator al Bisericii Ortodoxe din România în fața dictaturii comuniste, iar alții, cei drept mai puțini, au persistat în a-l eticheta drept „patriarhul roșu”. Cheia elucidării acestei problematice controversate rezidă în capacitatea fiecăruia dintre noi de a citi și înțelege cât mai exact contextul social-politic al vieții și activității patriarhului Justinian în vremea slujirii sale sacerdotale la Râmnicu Vâlcea și arhieresti ca episcop-vicar al Mitropoliei Moldovei, mitropolit al Moldovei și patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Pentru a-l cunoaște mai bine pe patriarhul Justinian și a-i înțelege filosofia politică și strategia bisericească promovată nu este însă suficient să ne rezumăm nici la ceea ce au scris și rememorat alții despre el¹, nici la ceea ce ne descoperă documentele epocii despre figura și personalitatea sa², ci trebuie neapărat să-i citim opera și să ne străduim să pătrundem în universul crezului său personal: eclesial, social și politic. Pe lângă cele 12 volume ale cunoscutului său „Apostolat social”, în care sunt cuprinse pastoralele, predicile, cuvântările, textele rostite și scrise cu diferite ocazii³, un volum fundamental care ne oferă șansa să ajungem la o cunoaștere autentică a personalității complexe a patriarhului Justinian este cel publicat de Remus Rus și Dorin-Demostene Iancu în două ediții (2011 și 2015) sub titlul sugestiv „Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, amintiri”⁴.

După cum ne spune și titlul, tomul restituie memoriile patriarhului Justinian, dactilografiate de sectorul „arhivă și memorii” de la Institutul de Studii Istorice și Social-Politice de pe lângă Comitetul Central al Partidului Comunist Român. Culegerea lor de pe bandă de magnetofon s-a realizat în noiembrie 1972 de către Ion Toacă și Gheorghe Tudor. Pe lângă amintirile propriu-zise, structurate pe 12 capitole, volumul restituie trei anexe documentare, precum și conținutul integral al testamentului „smeritului patriarh Justinian al României”. Cele trei anexe – între care se distinge un document sovietic adresat adjunctului ministrului Afacerilor Externe al URSS, în 14 decembrie 1955 –, cele două note asupra ediției, cuvântul omagial semnat de Florin Constantiniu și scurtul studiu introductiv „patriarhul Justinian în lumina unor noi documente”, nuanțează percepția generală asupra lui ca patriarh și a relațiilor sale cu guvernul comunist. Sursele citate de editori infirmă teoria creditată până acum de istoriografie și de mediul bisericesc referitoare la alegerea lui Justinian Marina în scaunul patriarhal pe considerente eminamente politice, prin implicarea lui Gheorghe Gheorghiu-Dej în favoarea sa pe motivul unei datorii morale, punând totodată sub semnul întrebării ruptura care ar fi existat între cler

¹ Dudu Velicu, *Biserica Ortodoxă Română în anii regimului comunist. Însemnări zilnice, vol. I. 1944-1947*, ediție îngrijită de Alina Tudor Pavelescu, București, 2004; Constantin Pârvu, *Patriarhul Justinian. Mărturii, fapte și adevăr*, Editura IBMBOR, București, 2005; Gheorghe Stan, *Părintele patriarh Justinian Marina*, Ed. IBMBOR, București, 2005; Boris Buzilă, *Un patriarh în oglinda vremii sale*, Editura Timpul, Iași, 2009; Bartolomeu Valeriu Anania, *Patriarhul meu*, volum îngrijit de pr. Bogdan Ivanov, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2017.

² Radu Ciuceanu, Cristina Păiușan, *Biserica Ortodoxă Română sub regimul comunist, vol. I (1945-1958)*, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, București, 2001; Cristian Vasile, *Biserica Ortodoxă Română în primul deceniu comunist*, Editura Curtea Veche, București, 2005; George Enache, *Ortodoxie și putere politică în România contemporană, studii și eseuri*, Editura Nemira, București, 2005; George Enache, Adrian Nicolae Petcu, *Patriarhul Justinian și Biserica Ortodoxă Română în anii 1948-1964*, Editura Partner, Galați, 2009.

³ Patriarhul Justinian, *Apostolat social*, 12 vol., Editura IBMBOR, București, 1948-1976.

⁴ Justinian, *Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, amintiri*, ediție, studiu introductiv și note de Remus Rus și Dorin-Demostene Iancu, ediția a 2-a, revăzută, Editura Enciclopedică, București, 2015, 210 p. (ed. I, 144 p.).

și credincioși pe de o parte și întâistătorul Bisericii Ortodoxe Române pe de altă parte.

Miezul volumului îl reprezintă desigur amintirile patriarhului, despre a căror geneză nu ni se dă nicio informație. Conținutul acestora nu urmează firul cronologic al biografiei patriarhului, ci constituie mai degrabă secvențele cele mai importante ale vieții și activității sale. Amintirile debutează cu familia și copilăria, trecând prin anii de școală, prin activitatea preoțească, politică, culturală și socială de la Râmnicu Vâlcea, prin evocarea evadării deținuților comuniști în 1944 de la Târgu Jiu și adăpostirea lui Dej în casa sa, prin secvențe referitoare la activitatea sa în demnitatea de episcop vicar și mitropolit, contextul alegerii în scaunul patriarhal, decelarea evenimentelor internaționale la care a luat parte între 1946 și 1965, sfârșind cu istorisirea implicării sale în combaterea unor acțiuni stângiste de distrugere a unor valori de artă între 1948-1950 – puse la cale de Mihail Roller, eminența cenușie a culturii din acea vreme –, evocarea legăturilor sale cu militanții mișcării comuniste și participarea la diferite acțiuni organizate de aceștia în perioada interbelică și înainte de 1945. De departe cele mai interesante și valoroase pasaje pentru istoria Bisericii Ortodoxe Române în primele decenii ale dictaturii comuniste sunt episoadele referitoare la vizita patriarhului Nicodim

la Moscova în 1946, la împrejurările alegerii noului patriarh în 1948, la desfășurarea conferinței panortodoxe de la Moscova din 1948, la intrarea BOR în Consiliul Ecumenic al Bisericilor (1961) și la participarea BOR la Conferința Bisericilor europene în 1965. Despre alegerea sa ca patriarh, Justinian mărturisea că „n-am vrut să fiu ales patriarh”, ci „l-am propus pe mitropolitul Bălan și au căzut de acord și Groza și Gheorghiu-Dej și toți conducătorii, ca să fie el, dar chemându-l la București, Bălan n-a primit” motivând că e bătrân și a colaborat cu vechiul regim, ceea ce le va crea comuniștilor dificultăți. În schimb marele mitropolit de la Sibiu l-a susținut pe mitropolitul Moldovei Justinian fiindcă „e tânăr, energic; el poate face totul, nu eu” (Bălan n.n.), după cum rememorează însuși patriarhul Justinian⁵. Coroborată cu alte surse din epocă și cu mărturiile personale ale celor ce au trăit acele vremi⁶, mărturisirea lui Justinian despre contextul alegerii

sale ca patriarh și faptul că nu a plecat cu prima șansă în concursul pentru scaunul patriarhal, nici că ar fi fost susținut din start și fără echivoc de liderii comuniști aruncă o altă lumină asupra ascendenței sale în fruntea BOR. Alegerea sa pe tronul patriarhal poate fi astfel acceptată drept o lucrare „a providenței dumnezeiești” și nu o lucrătură unilaterală a factorului politic comunist, sovietic ori românesc⁷.

Care a fost însă crezul și spiritul adevărat al patriarhului Justinian? Răspunsul cel mai bun sau cel mai apropiat de adevăr nu-l vom găsi nici în declarațiile sau depozițiile sale oficiale, nici în memoriile celor care l-au cunoscut și cu atât mai puțin în actele arhivelor fostei securități sau al altor instituții românești ori străine. Răspunsul consider că se găsește în testamentul său, text reprezentativ pentru cel ce a fost „smeritul patriarh Justinian”, cum însuși se intitula în antetul documentului. Testamentul a fost început în 14 septembrie 1973 la reședința de vară de la Dragoslavele din județul Argeș, și a fost finalizat în 7 martie 1976 în reședința patriarhală din București. Documentul conține trei părți. Prima și ultima reliefează trăsăturile dominante ale personalității lui Justinian Marina, iar partea de mijloc cuprinde o schiță biografică și 14 puncte în care patriarhul enumera principalele sale realizări în fruntea Patriarhiei Române și a Arhiepiscopiei Bucureștilor, precizând în dreptul fiecăruia ultimele sale dispoziții testamentare. Sunt de părere că documentul nu este încă suficient de bine cunoscut, fapt pentru care consider necesară restituirea unor fragmente revelatoare pentru cunoașterea nemijlocită a celui ce a fost cel de-al treilea patriarh al Bisericii noastre.

⁵ *Ibidem*, p. 130.

⁶ Bartolomeu Valeriu Anania, *Patriarhul meu*, p. 22.

⁷ *Ibidem*, p. 18; „Am ascultat de porunca Bisericii”. Arhiepiscopul Justinian Chira în dialog cu Călin Emilian Cira, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2016, pp. 54-59.

³ A.A.C. Dosar 6/1959, vol. II, nr. 5642/959.

⁴ Ioan Ianolide, *Întoarcerea la Hristos*, Editura Christiana, București, 2006, p. 190.

„În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin!”⁸

Cunoscând neschimbata hotărâre a Atotputernicului Dumnezeu asupra omului, după cuvintele: «Pământ ești și în pământ te vei întoarce», și văzând cum trâmbița morții cheamă în fiecare zi la veșnicul locaș pe fiii oamenilor după rânduiala Providenței dumnezeiești care a pus omului hotare vieții lui, pe care nu le poate strămuta și care cuprind în cea mai mare parte, după nestrăbătuta voie a Creatorului, osteneală, muncă și moarte.

Cum însă Providența dumnezeiască care conduce cu atâta înțelepciune lumea, a ascuns oamenilor timpul când trebuie să se strămute din această viață în cealaltă, încât nu știu, nici ziua, nici ceasul acestei strămutări, fiecare om trebuie să fie totdeauna pregătit pentru această călătorie și mai cu seamă acela care, împovărat de zile a ajuns la apusul vieții și-și aduce aminte de spusele Psalmistului: «anii vieții omului 70; de este în putere 80; restul necaz și durere».

Într-această stare ajungând eu, simt nevoia de a mă pregăti, căci minunatul prezent trece pentru mine cu cea mai mare iuțeală, iar viitorul – totdeauna nesigur – se face mai nesigur din zi în zi.

Fiindcă în cursul vieții mele am ajuns la cele mai înalte demnități bisericești: Arhiepiscop vicar, Mitropolit al Moldovei, Mitropolit al Ungrovlahiei și Patriarh al României, mă rog pentru clerul și credincioșii lor, fiii mei duhovnicești, să le dea Dumnezeu orice bun, orice fericire, iertându-le toate greșelile câte din întâmplare mi-au făcut și îi rog să mă ierte și ei pe mine de câte le-am greșit lor ca om și arhiepiscop.

Tot așa rog pe prea Sfinții arhiepiscopi care împreună am pățimit, împreună am slujit Domnului la altarul Bisericii sale și împreună am servit și sprijinit Patria, să-mi ierte orice le voi fi greșit și să nu mă uite în rugăciunile lor.

Fiind cuprins de neputință și bătrâneți și din zi în zi slăbind cu trupul, m-am gândit să scriu acest duhovnicesc Testament prin care să fac cunoscut acelora care ar voi, după sfârșitul meu, să caute averea din chilia mea, să nu se mai ostenească în zadar, nici să ispășesc pe ce ce m-au slujit, ca să afle bogăția mea, sau comoara pe care am adunat-o ca Patriarh în cei peste douăzeci și cinci de ani de patriarhat.

N-am adunat aur și argint, nici bijuterii sau pietre scumpe, fiindcă niciodată nu mi-am pus nădejdea în ele, ci totdeauna mi-am pus nădejdea în purtarea de grijă a lui Dumnezeu, care niciodată nu m-a părăsit. În tot cursul vieții mele, deși am fost supus slăbiciunilor omenești, milostivirea lui Dumnezeu cea nemărginită nu s-a depărtat de la mine. Pentru aceasta m-am sârguit să pășesc pe căile mântuirii, îndeletnicindu-mă cu citirea și tipărirea Sfințelor Scripturi, învățăturilor Sfinților Părinți, dascăli ai Bisericii Ortodoxe și, potrivit cu duhul lor, am folosit toate puterile mele spre zidirea, îndreptarea și împodobirea Sfințelor biserici și sfințelor Mănăstiri.

Despre viața și activitatea mea s-a scris și se va mai scrie. Din ceea ce s-a scris până acum și din scrierile mele în unsprezece volume de «Apostolat Social» (pastorale, predici, cuvântări, etc.), generațiile viitoare vor afla calea pe care să-mi urmeze pilda, ca să-și facă și ei din plin datoria față de Biserică și Țară pentru promovarea idealurilor și aspirațiilor lor.

Cu genunchii plecați mulțumesc Atotputernicului Dumnezeu, că mi-a dăruit înțelepciune și putere să înfăptuiesc unirea suflătească a tuturor românilor prin aducerea fraților Români greco-catolici în anul 1948 la sânul Bisericii Mame – sub bolta ortodoxiei românești. Las moștenire urmașilor mei o Biserică românească unificată și mă rog lui Dumnezeu fierbinte să lumineze continuu căpeteniile ei și ale țării, ca strânși uniți să lucreze fără preget pentru întărirea și înflorirea Bisericii Ortodoxe Române reîntregite; Acestui suflet românesc și creștinesc, stăpânit de înfocată iubire de neam și de caldă dragoste față de Biserica strămoșilor noștri – îi las cea mai scumpă moștenire pentru Neamul meu, adânc convins, că nu există alt cheag duhovnicesc, mai trainic, pentru consolidarea și unitatea suflătească a Românis-mului de pretutindeni, în afară de Biserica ortodoxă română a părinților noștri, care ne-a ocrotit în tot cursul veacurilor pline de multe primejdii. Ne-a ținut strânși la sânul ei și ne-a salvat în zile grele. A slăbi această duhovnicescă unitate însemnează o primejdie mare pentru viitorul Neamului. Un «Nu» hotărât să se răspundă totdeauna celor ce ar încerca să spargă această unire suflătească a Românilor.

[...] Ca unul ce sunt din rândurile țăranilor muncitori, toată viața am iubit poporul muncitor și am dorit îmbunătățirea soartei lui. De aceea am salutat cu toată prețuirea progresul și ridicarea poporului român din sărăcia și mizeria de veacuri. Am iubit știința și pe oamenii devotați ei și am luptat contra ignoranței și apărătorilor ei. Am crezut că numai știința unită cu adevăratul sentiment religios va ridica clerul și Biserica noastră la înălțimea cuvenită și la conștiința datoriei. Am socotit că fără cultură, Clerul va continua să rămână stăpânit de prejudecăți, de vicii și numai cu preocupări rituale.

[...] Pășind în al douăzeci și optulea an de patriarhat și aflându-mă spre sfârșitul celui de al 75-lea an al vârstei mele am socotit că este bine să fac aceste însemnări, nu pentru lauda omenească, știe Dumnezeu, pentru că toate cele amintite se văd de toți, ci ca să pot ruga cu toată căldura sufletului meu pe urmașii mei ca cele neîmplinite în Biserica lui Dumnezeu din România, în Seminariile teologice, în Institutul teologic Universitar să le împlinească și să le desăvârșască.

În sfârșit asupra valurilor vieții mele trebuința cere să păstrez o desăvârșită tăcere. Cugetul nu mă mustră, fiindcă tot ce mi-a stat în putință eu am făcut și cu sfatul și cu fapta, ca să sporesc și spiritual și material înflorirea Sfintei Biserici Ortodoxe Române.

[...] La închiderea acestui Testament aflându-mă din mila lui Dumnezeu în toată între-gimea minții și în deplinătate, binecuvântez din toată inima și din tot sufletul pe cei ce mi-au făcut un rău văzut ori nevăzut, rugând pe milostivul Dumnezeu să nu judece faptele acestora, ci cu îndurare să-i ierte pe toți, după cum i-am iertat și eu.

Din adâncul inimii strig către Domnul Dumnezeu nostru și al părinților noștri: revărsă îndurările și binecuvântarea Ta, Doamne, peste poporul dreptcredincios român, peste țara și biserica noastră, peste conducătorii lor dându-le înțelepciune, sănătate, putere și pace. Să fie neadormit ochiul Tău și să privegheze în toată vremea ca ei să conducă în pace netulburăți de nimeni, să sporească dragostea, bucuria și fericirea.

Milostive Doamne, auzi rugăciunea mea și nu întoarce fața Ta de la mine; întru îndurare, iartă-mi păcatele mele cele de voie și cele fără de voie, cele întru știință și cele întru neștiință, învrednicindu-mă și pe mine nevrednicul să laud și să măresc cu dreptii numele Tău în Vecii, Vecilor. Amin!”.

⁸ Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, amintiri, pp. 179-192.

Tableta lunii

Un fenomen istoric recent

Alexandru Nemoianu

(Statele Unite)

În ultima vreme au apărut numeroase luări de poziție și exprimări în spațiul mediatic foarte critice în privința practicii Bisericii de a cinsti, de a venera icoanele și, încă mai vârtos, Sfintele relicve, moaștele. Aceste exprimări i-au numit, pe ceia care practică cinstirea pomenită, „pupători de oase putrede”, „pupători de cadavre” și oricum, oameni foarte înapoiați. Desigur, unuia că mine, care evit exprimările violente și sunt adept al rezolvării problemelor cu „duhul blândeții”, aceste exprimări i-au părut excesive. Ulterior, analizând mai atent, am văzut că de fapt în acest fenomen, al contestării icoanelor și cinstirii relicvelor, ne întâlnim cu un proces recurent în istorie. Un proces foarte vechi și care continuă și în zilele noastre. Este vorba de iconoclastism. Istoric, în mod constant, aceste mișcări iconoclaste au fost promovate de elemente extremiste, al căror principal „argument” era violența. Acest lucru a fost dovedit în chiar zilele noastre de către mișcări islamice extremiste, care au distrus cu artileria ansambluri arhitectonice cu valoare culturală universală unică, sau de către „califatul arab”, mișcarea ISIS, care a distrus monumente de o frumusețe fără egal la Palmyra, în Siria.

Deci, din punct de vedere istoric, iconoclastismul este o mișcare care caută să înlăture, cel mai adesea prin violență, imaginile asociate cu un alt fel de gândire sau credință decât al lor (iconoclaștilor). Cum spuneam, este un fenomen vechi și recurent. El a fost practicat de vechii evrei când au intrat în Palestina, de mohamedani când au intrat în India, de „talibani” în chiar zilele noastre (când au bătut cu tunul monumente străvechi, dar care înfățișau zeități în care ei, talibanii, nu credeau). Dar cel mai cunoscut, să zicem „clasic”, exemplu este mișcarea iconoclastă din Bizanț.

Iconoclastismul bizantin a avut două faze: prima în perioada 726-787, și a doua între 814-842. Prima fază a fost cea virulentă, iar a doua a fost doar imitativă, retrogradă.

Iconoclaștii porneau de la convingerea că cinstirea icoanelor și a relicvelor era formă de „idolatrie”, închinare la „materie” (considerată de ei impură) și la idoli. Plecând de la această convingere, împărații bizantini Leo „Armeanul”, dar mai ales Constantin al V-lea Copronimul au devastat cu violență Bisericile, au distrus icoanele, au sfărâmat relicvele sau le-au aruncat, au scos pe călugări și călugărițe din mănăstiri. Mai mult Copronimul i-a silit pe aceștia, sub sancțiunea execuției imediate în caz de refuz, să se „căsătorească” și să „consume” căsătoria în circ, în arenă, sub privirea a mii de oameni. Este de menționat că mulți călugări au cedat de teamă morții, dar extraordinar de mare a fost numărul celor care au ales să fie martirizați. (Este de amintit că măsuri absolut similare a mai folosit regimul stalinist în decada a două și a treia a veacului trecut în Rusia sovietică. Despre modul miraculos în care anume relicve, moaște au fost recuperate, s-au scris tomuri întregi. Cel mai cunoscut fiind cazul redescoperirii moaștelor Sfântului Serafim din Sarov, în 1990.) Deci temeiul lor ideologic era că cinstirea icoanelor era închinare la idoli, iar cinstirea sfințelor moaște închinare la cadavre. Asemănarea cu limbajul folosit de mișcarea neo-iconoclastă de azi este absolut tulburător. Putem crede că sunt inspirați de același duh. Această ideologie a fost combătută de mari teologi, și cel mai cunoscut între ei este Sfântul Ioan al Damascului.

Damaschinul a arătat că în primul rând trebuie să stabilim despre ce vorbim. Astfel el a arătat că „închinarea” este datorată numai lui Dumnezeu, cel în Treime Mărit și sfinților Lui. Icoanele și moaștele sunt „venerate”, cinstite. Cei care le venerază nu aduc cinstirea lemnului, materiei, ei o aduc chipului pe care îl reprezintă. Rugăciunea adresată chipului se duce la cel cinstit, și acesta o duce la Dumnezeu. În cazul moaștelor, și ele sunt cinstite, vene-

rate deoarece au aparținut unor oameni care, eliberați de povara propriilor păcate și pasiuni, s-au „umplut” de Har. Deci chiar trupul lor s-a învrednicit de Har și aceasta se vede în felul în care rămășițele lor pământești s-au păstrat. Că este legitim să reprezentăm chipul Sfinților, este limpede; ei erau oameni că și noi, au fost văzuți și au fost cunoscuți. La fel și chipul lui Iisus. El S-a întrupat, „iar Cuvântul S-a făcut trup”, spunea Sfântul Evanghelist Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu. Nu putem reprezenta pe Tatăl, „pe care nimeni nu L-a văzut”. Iar Treimea poate fi reprezentată doar sub forma în care a arătat-o Sfântul Andrei Rubliov: a Celor „Tre”, care s-au arătat Patriarhului Avraam la stejarul din Mamvri. Dar dincolo de toate acestea, hai să zicem „chestiuni tehnice”, se găsește un adevăr încă mai adânc.

Creștinii Ortodocși nu consideră „materia” o categorie impură. Ea este doar într-o stare căzută, cum căzut este și omul. Dar ea, ca și omul, va fi readusă la starea în „care ne-a vrut Dumnezeu”. Iar icoana și sfințele moaște, prin Har, se apropie de acea stare. Pentru respectul arătat, în acest chip, materiei, pe drept cuvânt se poate spune că de fapt Dreptmăritorii sunt singuri cu adevărat „materialiști”, iar prin faptul că Pravoslavnicii cred cu toată țaria că oamenii pot ajunge la „sfințenie”, care înseamnă un stadiu superior al „asemănării” cu Dumnezeu, ei dovedesc că, într-adevăr, cred că omul a fost făcut „după chipul și asemănarea lui Dumnezeu”, și deci se poate spune că sunt și singuri, cu adevărat, „umaniști”. Credința cinstitorilor de icoane (iconodulilor) a fost confirmată de al șaptelea sobor a toată lume de la Niceea în 787 și apoi reconfirmată în 843, în Duminica numită și „Biruința Dreptei Credințe”. Deci, pe scurt, aceasta este istoria iconoclastismului în Bizanț.

Mișcarea neo-iconoclastă, începută și în România, cred, este un reflex al culturii hedoniste și consumatoriste promovată de anume cercuri din „apus”. Este destul de trist că asemenea influențe sunt acceptate uneori doar având „meritul” că provin din „apus”.

Mai trist este că această mișcare poate genera un vid cultural care lesne va fi umplut de alte credințe cu adevărat violente.

Dar ce este surprinzător este tonul vehement cu care neo-iconoclastismul este promovat. Mă voi rezuma la doar două cazuri: al „ateiștilor” și al „neo-protestanților”. Atât într-un caz, cât și în celălalt, este folosit un limbaj radical, fără echivoc, brutal și repet, care pare nepotrivit unuia că mine, care prefer discuția în „duhul blândeții”. Probabil promovat de elemente extremiste ale celor două curente pomenite. Cele două cazuri înfățișate folosesc epitete de genul, „pupători de cadavre ciopârțite”. „Pupători de oase” etc. Mă întreb ce soi de pasiuni, frustrări, coșmaruri îi stăpânesc pe cei care le folosesc? În cazul prim este vorba de un ateism manifest. Dar să nu uităm că atât „teismul” cât și „ateismul” sunt credințe deopotrivă cu neputință de „dovedit”. Un „dumnezeu” a cărui existență ar putea fi dovedită, nu ar fi chiar mare „dumnezeu”. Oricum nu pentru dreptmăritorii, al căror Dumnezeu este, „negărit și necuprins cu gândul, nevăzut și neajuns, pururea fiind și același fiind”. În cazul neo-protestanților sunt mai multe lucruri. Ei folosesc, uneori referințe sau citate scripturistice scoase din context. O binecunoscută tactică a „misionarilor” neo-protestanți. Căci citatul incomplet și luat din context poate face din „da” „nu” și viceversa. Personal cred că teologii neo-protestanți sunt sinceri și nu doresc să facă rău. Dar teologia lor e firavă, plâpândă, șubredă, contradictorie, și aceasta datorită unei greșeli metodologice fundamentale: inconsecvența nivelului. Ca exemplu, ei afirmă credința într-un „dumnezeu atotputernic”, dar, imediat, tăgăduiesc că Maică lui putea fi o pururea fecioara. Ce fel de „atoputernicie” are un astfel de „dumnezeu” care nu poate avea ca Maică o „pururea fecioară”?

Oricum, sfatul meu pentru neo-iconoclaști ar fi să își pondereze tonul, mai ales că, în momentul de față, Poporul Român este destul de frământat și divizat.

Patriarhul filosofiei românești, la un pas peste centenar

Ierom. Maxim Morariu

Lxistă, în mod cert, oameni care ar putea să scrie despre domnul Mihai Șora într-un mod mult mai avizat decât aş putea să o fac eu. Cercetători serioși, care i-au devorat lucrările, i-au analizat, dezbătut și propovăduit ideile. Într-o oarecare măsură, mă număr și eu între admiratorii operei dânsului. Opiniile și competența mea nu ar putea depăși însă, în acest spațiu, statutul de paupere amatorism.

Am însă un atu în raport cu mulți exegeți și cititori ai dânsului: acela de a-l fi cunoscut mai îndeaproape pe filosoful aniversat, și de a mă fi bucurat de sfaturile dânsului. Aș putea spune că, uneori, am văzut cum, maieutica filosofică este transpusă la dânsul în spațiul teologic. Probabil e vorba de o reminiscență a educației pe care părintele Melentie, tatăl dânsului, i-a oferit-o. M-aș putea lăuda chiar că, în anumite momente, m-a spovedit și povățuit, căci, uneori, în clipe de răscruce, sau când, în viața mea, eram pe cale să iau o decizie importantă, l-am consultat. Mi-au prins bine povețele dânsului. Am constatat, și atunci, ca și în alte rânduri, că e unul dintre rarii oameni pentru care senectutea e o virtute.

L-am cunoscut, dacă peste culele memoriei mele nu s-au așternut sedimente perturbatoare, cu aproape un deceniu în urmă. Venise la Cluj ca invitat al Mitropolitului Bartolomeu, să lucreze la un proiect dedicat lui Fondane. Eram pe-atunci, în anul al doilea de seminar. Nu mică ne-a fost mirarea când, la una dintre Liturgiile săptămânale, populate îndeobște doar cu tineri somnorosi, am avut un oaspete de seamă. Discret, a luat un loc în spate, în capela noastră. Am fost surprins atunci de seriozitatea cu care trăia fiecare moment al Liturghiei, de modul cum acel om, despre care n-aș fi crezut atunci că reușise să urce atât de mult pe culmile senectuții, păstrându-și totuși prospețimea sufletească, se teleportase în atmosfera mistică pe care preotul slujitor încerca să ne-o insuflă și nouă. Ca orice tânăr, am fost curios să aflu mai multe despre el. Școala teologică nu ne familiarizase cu opera și personalitatea dânsului. Profesoara noastră de filosofie era prea ocupată să ne predea lucruri privitoare la filosofii clasici, și poate că nu era nici o foarte bună cunosătoare a lucrurilor lui, astfel că am fost nevoit să caut în altă parte informații. Mi le-a oferit profesoara de limba română, un dascăl de formație enciclopedică, care, atunci când a aflat cine ne-a fost oaspete, a fost tristă că a lipsit în acea zi de la capelă.

Ulterior, întrucât se apropia Crăciunul, l-am colindat împreună cu un grup de colegi. Ne-a întâmpinat cu drag și, împreună cu doamna Luiza, cu care încă de pe atunci formau o echipă frumoasă, ne-au fost niște gazde nemaipomenite. Am aflat atunci o mulțime de lucruri despre Fondane și prodigioasa lui operă, despre filosofia românească și modul în care și-a jertfit dânsul o parte din viață pe altarul culturii. Ne-am întâlnit apoi în repetate rânduri la București, unde am admirat căldura cu care știa să se comporte ca amfitrion, i-am adorat biblioteca și am încercat să-i ofer, împreună cu câțiva colegi, un crâmpei din tradiția ardeleană, pe care o admira foarte mult. Nu am să uit niciodată cum l-am colindat în anul 2010. Ne-a așteptat cu casa plină de oameni dornici să ne cunoască. Nume mari ale culturii românești despre care știam deja multe lucruri din lecturile mele și pe care-i admiram, mi s-au perindat atunci pe dinaintea ochilor. Colindele noastre au primit atunci răspuns din partea lor. Domnul Ciobanu ne-a încântat cu texte arhaice din spațiul moldovean. „Balada lui Todoran”, pe care, la cererea gazdei am interpretat-o atunci, a beneficiat nu doar de aprecieri, ci și de analize realizate de filologi și etnologi specialiști.

Cam pe-atunci l-am descoperit și pe părintele Melentie, tatăl dânsului. Nu îmi amintesc contextul exact. Știu însă, că, între alte discuții, domnul Șora mi-a povestit că e fiu de preot. Am scormonit în periodicele bisericești mai vechi și am descoperit că nu fusese un preot oarecare, ci un erudit în adevăratul sens al cuvântului. Absolvent al Facultății de Litere de la Budapesta și al celei de Teologie, a fost deopotrivă un vrednic slujitor al altarului și un vajnic mântor al condeiului, ce a lăsat posterității un jurnal pastoral, mai multe volume și o mulțime de predici, din paginile cărora transpar și astăzi accente de actualitate. Am început atunci să-l privesc într-o altă lumină pe „domnul ministru”, cum obișnuim să îl numim. Am înțeles că amprenta paternă asupra sa fusese una puternică. Mi-am dat seama atunci de ce, în anumite momente, simțeam în cuvintele dânsului înțelepciunea unui avvă paterical și de ce reușea să treacă dincolo de niște elemente de suprafață, care pe noi adesea ne blocau. De la tatăl dânsului, sau poate de la cei din *Rugul aprins*, pe care-i cunoscuse și pe care, împreună cu dânsul, i-am văzut și eu, aievea parcă, dezbătând chestiuni de teologie și spiritualitate, a dobândit înțelepciunea să pătrundă în interioritatea unor lucruri și să nu se blocheze în aparențe.

În mod cert, și marii dascăli pe care i-a avut, l-au ajutat să ajungă la anumite performanțe, atât în ceea ce privește știința, cât și viața de zi cu zi. N-am să uit niciodată cum, pe potecile ce împrumuesc lavra Cernicăi, mi-a evocat chipurile lui Nae Ionescu, Mircea Eliade și George Călinescu. Eram sigur atunci că, sufletele lor erau alături de noi, însă, ascultându-l, îi vedeam parcă însoțindu-ne și zâmbind, vădit satisfăcuți de caracterizarea făcută de mai-tânărul lor ucenic.

Ar mai fi multe gânduri și amintiri despre domnul Șora, pe care le-aș putea înșira aici. Lor li se adaugă gândurile bune și sfaturile pe care mi le-a transmis de fiecare dată când mă găseam într-un moment important al vieții mele. E surprinzător modul în care a știut să mă povățuiască în chestiuni ce țin de viața monahală. Mi-a dovedit prin aceasta că nu s-a limitat doar la lectura unor opere importante din acest areal și din cel teologic în general, ci a reușit să trăiască o parte din învățăturile ce se regăseau în paginile acestora. Pentru toate acestea, nu pot decât să-i mulțumesc și să-i fiu recunoscător. În mod cert, întâlnirea noastră trebuie pusă sub semnul Providenței Divine.

Acum, la ceas aniversar, nu pot decât să-i urez să aibă parte de sănătate, bucurie și putere de muncă, spre a isprăvi tot ce și-a pus în plan și a aduce bucurie în sufletele apropiaților și cele ale cititorilor săi! La mulți ani, domnule Mihai Șora!

Breviter

O poveste de dragoste*

Aurel Sasu

a și în cazul lui Nichifor Crainic sau al lui T. Arghezi, ultimul o prezență de destin în viața lui Valeriu Anania, nici întâlnirea cu Justinian nu părea să fie de cel mai bun augur. Înainte să fie văzut, Arghezi era tiranul, strigoii de care trebuia să fugi. Omul, căruia îi descoperise „biografia scandalosă” înaintea operei, omulețul scurt și plinuț, cu glasul pițigăiat și nervos care i-a creat complexe. Dar odată depășită această impresie, ce deschidere de suflete! Pe Justinian îl vede întâia oară în februarie 1948, la prohodul Patriarhului Nicodim. Mitropolitul Moldovei „purta o mantie roșie și avea un dinte de

aur, care-i ședea foarte rău.

Îl privisem, citim în *Memorii* (2008), cu oarecare dez-

gust și n-am stăruit asu-

pră-i” (p. 173). A urmat

memorabila întâlnire de la

Mănăstirea Bistrița vrânceană

și totul a intrat deodată

în lumină. Justinian, din

iunie 1948 Patriarh, face un

popas pentru oarecare în-

grijire medicală. Maica sta-

reță, din poveste în poveste,

ajunge să-i vorbească des-

pre călugărul aflat în pribe-

gie, foarte deștept, foarte

învățat, foarte dinamic,

foarte serios, care-și trăiește

aici viața pe furis. Dacă-i așa

bun, îl iau la București, a

fost prima replică a Patriar-

hului! Se întâlnesc, Valeriu

Anania îi destăinuie trecutul

politic, inclusiv, participarea la

Frăția de Cruce. Foarte

bine, a fost răspunsul Patriar-

hului, sunt singur în

mașină, te iau cu mine. Primul

gând al scriitorului:

Mergi! „Va fi omul lui Dumnezeu

și al Bisericii, rămân;

nu, îndărăt la pribejie” (*ibidem*,

p. 172). Și a rămas sub

ascultare aproape trei decenii.

Întâia responsabilitate este cea

de intendent al Palatului, cu cele

144 de încăperi. Toate cheile

erau la el, inclusiv cea de la dor-

mitorul stăpânului (pe

care-l spionează prin gaura cheii

să vadă dacă-și face rugăciuni-

le). Îi cunoștea Înaltului „fiecare

mişcare, felul de viață, pro-

gramul zilnic, ce mânca (și) ce

bea, cu cine stătea la masă” (*ibidem*,

p. 174). Celor care-și

hrăneau imaginația cu legendele

străzii (ierarhul „dedat vinului

vechi și dansului fraged”), le

spunea, acum el, martorul, că

„omul duce o viață sobră că

posteste miercurile și vinerea,

că nu bea mai mult de un pahar

de vin roșu amestecat cu apă de

Covasna... că are o viață foarte

ordonată și muncește disciplinat”

(*ibidem*, p. 175). Trecerea de la

dezgust la o mare iubire e caz rar

și nu se întâmplă oriunde și

oricând. Patriarhul „avea o uriașă

putere de muncă”, „memorie

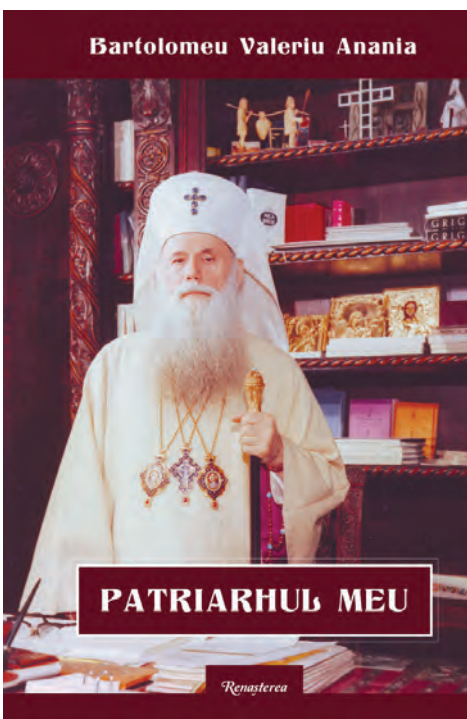
prodigioasă”, „spirit administrativ

aproape perfect”, era diplomat,

abil, un țărănist inteligent cu

vederi de stânga. Atâtea câte să-i

permită să-și apere Biserica în

Bartolomeu Valeriu Anania

PATRIARHUL MEU

Există, în *Memorii*, relatată cu tâlc, o scenă absolut romanescă. Valeriu Anania este arestat „întâmplător” în Palatul Patriarhal și aruncat în beciul Ministerului de Interne. „Pușcăria se trece dormind”, își spune cel privat de libertate. Și doarme! Cel care nu doarme este Patriarhul, care-l sună, târziu în noapte, pe prim-ministrul Petru Groza, îl ia cu mașina și împreună se duc la Teohari Georgescu, Ministrul de Interne. În câteva ore, arestatul este eliberat. Pentru Valeriu Anania a fost o lecție care sună așa: Dacă „pușcăria se poate trece dormind, libertatea înseamnă stare de trezie” (*ibidem*, p. 185). Cu această încheiere absolut răvășitoare pentru conștiința unui om: „Eu mă odihnisem în noaptea aceea, Patriarhul meu nu”. Patriarhul meu! Cât i-a trebuit lui Valeriu Anania să descopere această relație îndrăgostită? Sună aproape a erezie: Nu Patriarhul Bisericii, ci al iubirii mele.

Cum să se mai împotrivescă

ora și timpul unei ase-

menea autoafirmări a

dragostei? Într-o lume,

mai ales, plină de agenți,

informatori și deghizați cu

chip de gardieni. Avansa-

rea tânărului monah, cu

„atitudinea față de regim

nelămurită”, pe postul de

inspector patriarhal pen-

tru învățământul religios,

apoi director al Bibliotecii

Patriarhiei cred c-a fost

răspunsul Patriarhului la

această zidire reciprocă în

iubire și credință. Fiindcă,

numirea i-a prelungit scri-

torului libertatea cu un

număr de ani. O libertate

de care ținea cu dinții.

După ascensiunea politică

a lui Justin, Patriarhul îl

cheamă în taină și-l dezleagă de orice obligație față

de el. Răspunsul e categoric: „Voi continua să rămân

lângă Patriarhul meu atâta vreme cât el socotește de

cuviniță și atâta vreme cât eu sunt convins că el este

cu adevărat capul Bisericii” (*ibidem*, p. 221). A se ob-

serva subtilitatea acestei propoziții: un *el* și un *eu* care,

lăuntric, trimite la un *noi*, ca spațiu de trăire comună

a nădejzii și a suferinței. Un fel de ilustrare a axiomei

că orice viață adevărată începe cu o mare întâlnire.

După arestarea din 1958, au urmat, firește, și

momentele tragice ale sutelor de ore de anchetă, când,

sub teroare, amenințare și tortură Valeriu Anania era

obligat să vorbească nu despre sine, ci despre alții.

Momentele teribile, pe de o parte, ale puterii absolute

a anchetatorului, pe de alta, ale inimii încrâncenate

a celui anchetat. Probabil, abia când devii conștient

de „epuizarea rezistenței fizice”, te gândești și la

fraza lui E. Cioran: niciodată nu ești îndeajuns de

disperat ca să te poți salva. Patriarhul moare la 26

martie 1977, după două luni petrecute la Spitalul

Elias. Rămâne în istorie această memorabilă frază de

rămas bun: „Mulți învățători vom mai avea, ca să

grăim ca Pavel, dar nu mulți părinți. Generația no-

astră l-a avut pe Părintele Justinian” (*Biserica Ortodoxă*

română, nr. 4, 1977).

Toți l-au iertat, mai scrie Valeriu Anania, și

nimeni nu i-a cerut iertare. Ce teribil loc comun al

lumii în care trăim. Și a istoriei care, vorba lui M.

Sebastian, nu ne face niciodată daruri. Dimpotrivă!

Cu sau fără voia noastră, se face mereu peste noi. Și,

totuși, ce i-a apropiat atât de mult pe cei doi prinți ai

Bisericii Ortodoxe Române? Probabil, conștiința

faptului că nici unul nu s-a născut să fie fericit. Cu

excepția bucuriei peste fire a slujirii lui Hristos.

Acesta este și mesajul antologiei realizate de părin-

tele Bogdan Ivanov, dedicate unei fascinante vecin-

tăți de iubire, admirație și loialitate, într-o lume or-

bită de patima intoleranței, urii și nerecunoștinței.

* Cuvânt de prezentare a volumului *Patriarhul meu*, îngrijit de părintele Bogdan Ivanov, Editura Renașterea, Cluj, 2017 (Festivalul Internațional de Carte Transilvania, Cluj, 4 octombrie 2017).

Alexandru Mironescu și calea de la știință la credință

Protos. Benedict Vesa

L profesorul Alexandru a fost „savantul al cărui scop a fost slujirea omului și a Celui pe care-l reprezintă deplin, Iisus Hristos”. Spirit subțire, de mare pătrundere, cu exercițiul rigurozității și exactității științifice, cu puterea cuvântului proprie omului de litere, dar și cu sensibilitatea omului de credință, Alexandru Mironescu a fost un intelectual de stirpe veche, un căutător de profunzimi, un însetat de frumos și divinitate. „Ca iedera spre dreptul stejar așa-mi întind/ Iisuse către Tine iubirea-mi arzătoare;/ Cu slabe mreji de gânduri cutez să te cuprind/ Și orice rugăciune este o-mbrățișare”, scria Vasile Voiculescu, în poemul dedicat prietenului său Alexandru, conceput în perioada întâlnirilor de la Mănăstirea Antim (30 decembrie 1954).

Alexandru Mironescu se naște la 10 iulie 1903 la Tecuci, trăgându-și sorgintea din neamul lui Veniamin Cătulescu, pe o linie de cărturari și distinși preoți. Urmează Facultatea de Științe din București pe care o absolvă în 1926. Trei ani mai târziu își ia primul doctorat în științe fizice la Sorbona, în cadrul Facultății de Științe, și, în același an, își începe strălucita sa carieră de profesor de chimie organică la Facultatea de Științe din București. Ulterior, la lista lui de titluri, Alexandru Mironescu avea să-și adauge și pe cel de Doctor în Filozofie, ca și pe acela de membru corespondent al Academiei de Științe din București.

Deși un spirit științific, se preocupă mult de literatură și de filosofie. Este pasionat încă din adolescență de Paul Valery, apoi la Paris devine interesat de filosofii ruși din exil, în mod special Nicolae Berdiaev.

Se căsătorește cu Maria Constantin, care îi dăruiește doi copii: Ileana și Șerban. Fiind un om de o probitate morală exemplară, refuză orice colaborare, orice compromis cu noul regim comunist instaurat. Anii 1945-1953 au reprezentat o perioadă de avânt mistic, prin participarea la mișcarea „Rugului Aprins”, de la Mănăstirea Antim. Conferințele de duminică după amiază îi aduceau pe cunoscuții părinți duhovnicești ai vremii în fața celor preocupați de viața spirituală: Haralambie Vasilache și Benedict Ghiuș, Sofian Boghiu sau Andrei Scrima.

A urmat valul de arestări din 1958, când se înscenau procese destinate să condamne la ani mulți de temniță pe cei nedispusi la compromisuri. Toți participanții activi la Mișcarea „Rugului Aprins” au fost condamnați. Profesorul Codin Mironescu, care adăpostise în casa sa pe Sandu Tudor, este arestat împreună cu fiul său Șerban. Sentința a fost de 20 ani închisoare. Urmează o perioadă de extreme torturi fizice și psihice, de izolare și umilință. Alexandru Mironescu descrie acest răstimp: „Ah, patima grozavă, pustia dragostei și-a urei/ când inima ca lemnele uscate crapă/ când gerul singurățăților astrale îngheață cenușa nervilor zdrobiți!/ Aud ciolanele izbite, obosite, clănțănind/ Și zdrențele de carne drapele fâlțând/ Plesnind cu velele în uragane/ Catargele trosnind!” („Salmanasar”, în *Poeme Filocalice*). Vor fi eliberați șase ani mai târziu, după amnistia generală din 1964. Rezultatul acestei experiențe este angajarea și mai responsabilă în mărturisirea credinței. Urmează perioada „poemelor filocalice”.

La 20 ianuarie 1973, după o suferința pricinuită de cancer, trece la cele veșnice cu nădejdea în înviere. Două poeme din ciclul filocalic par să exprime bine perspectiva sa în fața morții: „Cum va fi lumea, Doamne, când duhul va ieși din trup?/ Aflăm neașteptate, uimitoare lucruri când obiceiurile vechi se rup!” („Liniștire”), și „Îl chem pe Dumnezeu și vine, viața, adevărul vin, sunt la îndemâna orișicui, s-a deschis calea veșniciei/ S-a ridicat din morți Hristos!/ S-a ridicat din morți Hristos!/ S-a ridicat din morți Hristos!” („Celor șapte tineri din Efes”).

În evoluția profesorului Mironescu există un itinerariu inițiativ care îl revelează drept un căutător al „Răsăritului cel de sus”. În punctul ascendenței sale maxime va defini cultura drept „o credință ce fășnește ca o catedrală, din focul unei credințe”. Putem identifica ca trei momente importante în biografia sa spirituală. Într-o primă etapă, ca om de știință, principiile sale erau limpezi: totul poate fi cunoscut, iar singura cunoaștere veritabilă este furnizată de științele

exacte – „Activitatea științifică s-a sustras mereu mai mult de sub tutela metafizicii și o putem privi astăzi complet eliberată”¹. Dacă Blaga insistă pe experiența misterului ca și formă de cunoaștere, Mironescu se plasa pe o poziție opusă.

Odată cu „Limitele cunoașterii” încrederea în științele exacte începe să se latine și semnul dubitativ vine chiar din interiorul acestora. În opinia sa, științele exacte, în ciuda progreselor remarcabile, rămân tributare reducționismului mecanicist. Oricât de atractivă ar părea o descriere exclusiv în termeni cantitativi a realității, aceasta se dovedește superficială, căci se reduce doar la una din dimensiunile sale, cea materială. Schimbarea decisivă a atitudinii epistemologice a profesorului Mironescu este generată de trecerea de la cercetarea proceselor fizico-chimice la cea a fenomenelor vitale, care se dovedesc imposibil de redus la un model mecanic. „Înfrângerea” omului de știință poate fi redată prin „Vom ști oare cândva mai mult?”, sugerând o superioritate a spiritului față de materie. Se descoperă aici importanța misterului, spre deosebire de etapa anterioară, ca premisă obligatorie pentru înțelegerea realității: „Misterul, punct suprem al geometriei spirituale și alambicate/ Incertul punct conex într-o apocaliptică feronerie”². Metoda mecanică, având la bază divizarea unei realități în fragmente, pentru o analiză cât mai detaliată în vederea obținerii de certitudini cât mai mari, este sortită eșecului, în opinia sa. Tocmai de aceea cunoașterea științifică este una fragmentară, în vreme ce cunoașterea teologică este integrală, are de-a face cu relația omului cu adevărul.

Acest moment decisiv de „convertire” este urmat de o mărturisire clară: „Afirm așadar din punctul acesta al vieții mele, care n-a fost deloc de huzur sau de facilitate, că Dumnezeu nenumitul, dar partenerul nostru prin Hristos Iisus, Fiul Său, este temeiul, stânca întregii existențe. La acest nivel, controversa, semnul de întrebare, dialogul dubitativ înarmat fie el cu zorzoanele alambicului sau al oricărui rafinament, sunt azi pentru mine fastidioase, sau penibile, sau ridicole. Nu-l mai apăr de mult pe Dumnezeu, ci îl afirm, îl mărturisesc, la măsura la care îl cunosc în mine, și de mult nu mă mai scandalizează cei ce îl tăgăduiesc, sau – există și asta – îl privesc de sus sau îl iau în vârful șiretului”³.

Evoluția profesorului Mironescu pornește de la ceea ce numim „spiritul științific”, trece prin etajul filosofiei și ajunge la cunoașterea teologică, a cărei instrument de lucru este credința și care îl pregătește pe om pentru a primi adevărul. Calea spre adevăr este bătătorită de dragoste. În același poem evocat mai sus va spune: „Acum la steaua care-a răsărit nu mai e calea lungă/ Căci Dumnezeu dragostei și al nădejzii zboară/ Iar zborul lor o clipă poate să dureze”. Mai mult, actul de cunoaștere al adevărului nu este unul pur intelectual, ci reflectă o „înșurubare”, o „cuminecare” cu El, ce presupune sacrificiul: „Ca să cunoști adevărul nu este o tâlhărie, ci un act de dragoste, de dăruire; omul cunoaște lumea nu prin ceea ce fură de la ea, ci prin ceea ce adaugă, prin ceea ce împlinește – adeseori prin sacrificiu”⁴. De aici încolo adevărul are legătură cu viața, definită ca ceremonial cu valențe hieratice, care include o simplificare ce merge până la liniile esențiale.

„La scaunul mărturisirii”, una dintre lucrările sale de nuanță religioasă de căpătâi, este expresia acestui moment, când viața căpăta un nou sens și o permanentă aventură: „Cu El în inimă... în bucurii ca și în necazuri, viața e o bogăție și o splendoare... și o extraordinară aventură”. Această nouă stare îl transformă într-un misionar, căci, așa cum se mărturisește în prefață, cartea este o confesiune. Sursa și motivul scrierii sale sunt „experiența pe un itinerariu duhovnicesc... împărtășit, scriind și vorbind, cu simțământul viu că o altă experiență unora le va putea fi de folos”⁵.

Epilogul acestui itinerariu este marcat printr-o doxologie biblică, preluată din psalmul 150, „Toartă suflarea să laude pe Domnul”, care marchează o împlinire și o confirmare a căutărilor de dinainte. Bucuria întâlnirii este expres evocată și rămâne o încurajare peste timp: „Hristos s-a ridicat din morți și a-nceput Ziua cea Mare, paradoxul Crucii și al bucuriei/ Îl chem pe Dumnezeu și vine, viața, adevărul sunt la îndemâna orișicui, s-a deschis calea veșniciei!”⁶

¹ Alexandru Mironescu, *Spiritul științific*, București, editura Casa Școalelor, 1938, p. 188.

² *Răsăritul cel de Sus*.

³ *La scaunul mărturisirii*, Cluj-Napoca, Renașterea, 2015, p. 20.

⁴ „Azaria și Misail. Dialog asupra culturii”, *Calea inimii. Eseuri în duhul Rugului Aprins*, București, Anastasia, 1998, p. 265.

⁵ *La scaunul mărturisirii*, p. 9.

⁶ *Ibidem*, p. 85.

Noi hotărâri ale Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

Octombrie 2017

In ziua de 5 octombrie 2017, în Sala Sinodală din Reședința Patriarhală, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, a avut loc ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în cadrul căreia au fost luate următoarele hotărâri:

- Canonizarea Mitropolitului Iosif Naniescu, numit acum *Sfântul Ierarh Iosif cel Milostiv* Mitropolitul Moldovei, cu ziua de prăznuire la data de 26 ianuarie;

- Canonizarea mireanului Gheorghe Lazăr, cu numele *Sfântul Gheorghe Pelerinul*, cu ziua de prăznuire la 17 august;

- Înscrierea în calendarul bisericesc al Bisericii Ortodoxe Române a *Sfântului Cuvios Neofit Zăvorâtul din Cipru*, începând cu anul 2019, cu ziua de prăznuire la 28 septembrie;

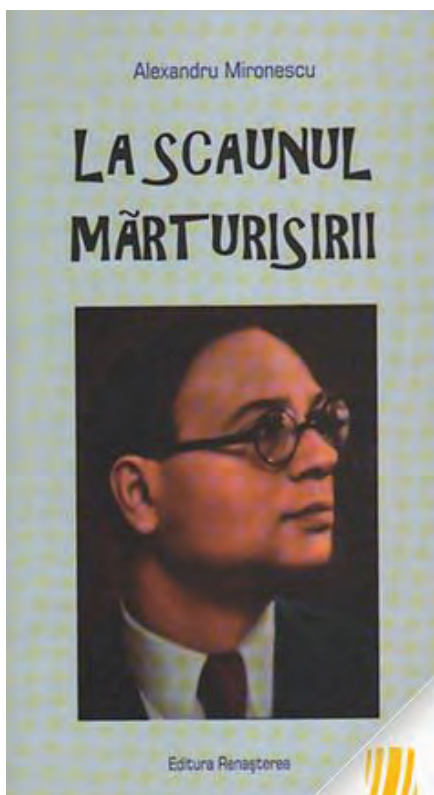
- Aprobarea textului *Acatistului Sfinților Mucenici Donat, Romul, Silvan și Venust*;

- Aprobarea organizării concursului național cu tema „*Unirea: libertate și unitate*” în cadrul manifestărilor dedicate *Anului omagial al unității de credință și de neam și al Anului comemorativ al făuritorilor Marii Uniri* din 1918. La concurs sunt invitați să participe elevii din învățământul preuniversitar, iar festivitatea de premiere la nivel național va avea loc în data de 21 mai 2018, cu prilejul hramului istoric al Catedralei Patriarhale;

- Aprobarea propunerii Înaltpreasfințitului Părinte Iosif, Arhiepiscopul ortodox român al Europei Occidentale și Mitropolitul ortodox român al Europei Occidentale și Meridionale, de înființare a unui post de episcop-vicar al *Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Europei Occidentale*;

- Aprobarea solicitării Preasfințitului Părinte Siluan, Episcopul ortodox român al Italiei, de înființare a unui post de arhieru-vicar la *Episcopia Ortodoxă Română a Italiei*.

(Biroul de Presă al Patriarhiei Române)

Academicieni – teologi clujeni în închisorile comuniste

Pr. Fabian Seiche

1. Silviu Dragomir (1888 – 1962)

Teologul, istoricul și militantul pentru drepturile românilor, s-a născut la 13 martie 1888 în Gurasada, jud. Hunedoara. Absolvent al Facultății de Teologie din Cernăuți (1905-1909). La 22 ani este promovată „doctor în teologie”. În perioada sibiană (1911-1919) a fost profesor la Institutul teologic-pedagogic din Sibiu, a publicat studii de înaltă ținută privind apărarea Ortodoxiei în Transilvania în secolul XVIII, dezbinarea bisericească

din 1698-1701, legăturile cultural-bisericești ale românilor cu rușii. În anul 1916 a fost ales membru corespondent al Academiei Române, iar în anul 1928, membru activ. Deși a dorit să fie hirotonit diacon, condițiile de atunci au făcut să rămână același „teolog și istoric laic”, cum a fost toată viața.

În perioada clujeană (1919-1947), ca profesor la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Cluj, a publicat lucrări de specialitate, monografii, un număr impresionant de articole, recenzii, note. La Cluj a contribuit la formarea unei generații de prestigiu, așa numita „școală istorică clujeană”. A fost membru în Adunarea Eparhială e episcopiei nou înființate (1921) a Vadului, Feleacului și Clujului, și în Congresul Național Bisericesc din partea eparhiei Clujului (din 1925).

A fost pensionat forțat la 1 septembrie 1947 de către regimul comunist. Implicat într-un proces penal, a fost arestat la Cluj în iulie 1949 și închis la Caransebeș până în mai 1950, când a fost dus la Sighet, închisoarea „elitei românești”, unde a stat până la 5 iulie 1955. După eliberare și-a continuat activitatea la Institutul de Istorie și Arheologie din Cluj (1957-1962). S-a sfârșit din viață la București, în 23 februarie 1962. Savantul și teologul Silviu Dragomir a fost înmormântat în Cimitirul central din Cluj.

2. Onisifor Ghibu (1883 – 1972)

S-a născut în Săliștea Sibiului la 31 mai 1883. Absolvent al Institutului teologic din Sibiu (1902-1905), cu studii superioare la București, Budapesta, Strasbourg și Jena, unde obține doctoratul în 1909. În timpul primului război mondial desfășoară la București, Iași și Chișinău o intensă activitate politică și culturală în favoarea făuririi statului național român unitar. În 1919 a fost ales membru corespondent al Academiei Române. În același an devine

profesor de Pedagogie la Universitatea românească nou înființată din Cluj. În 1928-1929 a fost și decan al Facultății de Litere și Filosofie. Cât a activat la Cluj (1919-1945) a rămas același cărturar intransigent, plin de curaj și încrezător în viitorul neamului său.

În anul 1945 noile autorități l-au pensionat și internat pentru câteva luni în lagărul de la Caracal. Aici, îndrăznețul militant voia să organizeze o Universitate de vară în lagăr. S-a reîntors apoi în Sibiul tinereții lui, unde a rămas până la moarte. În 1956 a fost arestat din nou și condamnat la mai mulți ani de închisoare, fiind grațiat în ianuarie 1958, se pare că în urma intervenției personale a lui Petru Groza. Uitat, marginalizat și evitat de mulți, și-a sfârșit viața la 31 octombrie 1972.

3. Ioan Lupaș (1880 – 1967)

Născut în Săliștea Sibiului la 9 august 1880. A făcut studii superioare la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Budapesta (1900-1904), împreună cu Octavian Goga. Și-a încununat studiile în anul 1905, cu titlul de doctor, cu o teză despre „Unirea” religioasă din 1698-1701. Profesor de Istorie bisericească și Istoria românilor la Institutul teologic-pedagogic sibian (1905-1909). Din cauza protestului împotriva marilor

proprietari români și maghiari, cu ocazia răscoalei din 1907, a fost condamnat la trei luni de închisoare, la Seghedin (august-octombrie 1908). În 1909 a fost hirotonit preot și numit paroh la Săliște, un an mai târziu fiind ales protopop. Între august 1916 – martie 1917 a fost din nou aruncat în închisoare, la Budapesta.

Profesor titular de Istorie modernă a românilor și Istoria Transilvaniei la Cluj, 1919-1946. Fondator și codirector al Institutului de Istorie Națională din Cluj. Membru corespondent (1914), apoi activ (1916) al Academiei Române. A predat câțiva ani și Istoria Bisericii Române la Academia teologică clujeană (1934-1939). Membru, din 1921, în Adunarea eparhială a Clujului și în Congresul Național Bisericesc. A publicat lucrări, manuale didactice, articole, note, recenzii; a susținut numeroase conferințe în aproape toate orașele Transilvaniei.

În timpul regimului comunist, ar fi fost arestat încă din 1948. Din mai 1950 până în iulie 1955 a fost închis la Sighet, alături de alți istorici: Gh. Brătianu, S. Dragomir, Constantin C. Giurescu sau Ștefan Meteș. Deși ultimii ani i-a petrecut la Sibiu și apoi la București, a rămas sufletește legat de mediul clujean. S-a sfârșit din viață la 3 iulie 1967 în București, fiind înmormântat la Cernica.

4. Ștefan Meteș (1886 – 1977)

Născut la 27 decembrie 1886 în satul Geomal, jud. Alba. A urmat studiile superioare la Arad, Sibiu și Caransebeș (1909-1912) și București (1912-1914). În octombrie 1916 a fost hirotonit preot, pentru parohia Boholt, lângă Deva. Acolo a slujit până în 1922. Ales membru corespondent al Academiei Române în 7 iunie 1919. În anul 1922 a fost numit director al Arhivelor Statului din Cluj, funcționând până în 1947.

A fost un neobosit și pasionat cercetător al trecutului neamului, al culturii și al Bisericii românești, publicând lucrări și studii valoroase.

Odată cu instalarea noului regim, a publicat doar câteva articole în buletinul eparhiei Clujului, *Renașterea*. Din 1949 până în 1957 n-a mai publicat nimic, iar în 1950 (1 august) a fost arestat și deținut la Sighet, până în 1955. Din anul 1957 și-a reluat activitatea, publicând câteva articole în *Mitropolia Ardealului și Biserica Ortodoxă Română*. A fost un adevărat deschizător de drumuri al istoriografiei bisericești ardelenice.

A trecut la cele veșnice la 30 iunie 1977, în Cluj-Napoca. La înmormântare a slujit arhiepiscopul Teofil Herineanu, într-un sobor impresionant de preoți.

Referințe bio-bibliografice:

Pr. Eugen Goia, *Cuvânt și suflet românesc*, Ed. Gutenberg, Arad, 2003.

Acad. Mircea Păcurariu, *Cărturari sibieni de altădată*, Ed. Dacia, Cluj, 2002.

Idem, *Dicționarul teologilor români*, ed. 2002 și 2014. Revista *Tabor*, Cluj-Napoca, nr. 7/iulie 2017.

Arhimandritul Mina Dobzeu a primit vizita a doi arhieri și o nouă distincție

IPS Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, împreună cu PS Iustin, Episcopul Maramureșului și Sătmăruului, l-au vizitat duminică pe Arhim. Mina Dobzeu. PS Iustin i-a oferit Părintelui Mina distincția *Crucea Sfântului Iosif Mărturisitorul*.

Distincția acordată în 22 octombrie 2017 părintelui Mina Dobzeu este un gest de aleasă prețuire față de acest pătimitor al temnițelor comuniste și se înscrie în seria de manifestări prilejuite de *Anul comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului* în Patriarhia Română, notează site-ul oficial al Eparhiei.

Arhim. Mina Dobzeu a fost decorat recent și de IPS Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei. Mărturisitorul a primit *Crucea Moldavă*, în data de 14 octombrie, la finalul Sfintei Liturghii din ziua sărbătorii Sfintei Parascheva.

Rămas în memoria tuturor ca fiind cel care a oferit părintelui Nicolae Steinhardt Taina Botezului, Arhim. Mina s-a născut în data de 5 noiembrie 1921, în Grozești, județul Lăpușna din Basarabia.

În 1957 a început să studieze la Facultatea de Teologie Ortodoxă din București, dar în anul al II-lea a fost exmatriculat, scos din monahism și condamnat la închisoare pentru exprimarea opoziției față de Decretul 410/1959 privind desființarea mănăstirilor și reducerea personalului monahal.

A făcut închisoare la Galați, Jilava, Gherla și la Canal – colonia de muncă din Delta Dunării, unde s-a întâlnit și a devenit camarad cu importanți oameni de cultură ai vremii: Constantin Noica, Nicolae Steinhardt, Dinu Pillat, Alexandru Paleologu, Sergiu Al. George, iar la Gherla cu Alexandru Zub, Alexandru Ivăsiuc și Vasile Vasilache (ajuns vicar al Episcopiei Românești din New York). La Jilava, pe 15 martie 1960, monahul Mina Dobzeu l-a botezat ortodox pe Nicolae Steinhardt.

(Sursa: site-ul Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului)

Adversari ai comunismului. Arhimandritul Mina Dobzeu

Pr. Liviu Șugar

Lac parte din generația preoților ce și-au desfășurat activitatea, în bună parte, în vremea comunismului. Socotesc că este o datorie de conștiință a spune câteva cuvinte atât despre acea perioadă, care mi-a marcat și mie viața, cât și despre oamenii providențiali care au rămas în memoria mea, unii dintre ei făcând istorie!

Aș dori să rog pe preoții tineri, să fie atenți la nuanțele interpretative ce se dau astăzi comunismului ca să pară „cu față umană”. Veți auzi argumentații de felul acesta: tot românul avea loc de muncă, aveam siguranța să ieșim noaptea pe stradă, o bucată de pâine aveam toți, nu se dormea în canale, nu erau droguri, nu erau atâtea sinucideri!!! Asta și datorită faptului că societatea noastră de astăzi nu a reușit să rezolve marile aspirații ale românilor. El a avut însă și o altă „față” care le anula pe toate acestea.

Aș fi ipocrit să afirm că am fost o victimă expresă a comunismului, dar nu avem voie să uităm că pentru noi românii comunismul a însemnat umilință, delațiune, degradare umană, minciună, lagăre și închisori. Au încercat să distrugă și filonul cel mai puternic

al acestui popor: credința, dar n-au reușit. Nu cumva să reușească cei de astăzi, care ni se declară prieteni! Este adevărat că după venirea la putere a lui Ceaușescu, s-a simțit o adiere de relaxare. Dar atmosfera de suspiciune și de frică, chiar și de prieteni, era o realitate mereu prezentă și vie.

Personal, am avut privilegiul să cresc la umbra unui vajnic stejar, care mi-a marcat copilăria și viața: **Părintele Mina Dobzeu**. Sunt sigur că și datorită dânsului nu am iubit comunismul, ca să mă exprim

eufemistic. S-a născut în Basarabia în anul 1921. A intrat în monahism de la 13 ani. Ca unul ce l-am cunoscut îndeaproape și i-am fost copil de suflet, eu fiind orfan de tată, pot să afirm că părintele Mina a fost unul din cei mai înversunați dușmani ai comunismului. A și plătit mult pentru acest curaj. Între 1948-1949 a făcut 8 luni pușcărie pentru că s-a opus scoaterii religiei din școlile de stat. În 1959 a trimis scrisori tuturor ierarhilor din țară demascând Decretul 410/1959, ce distrugea mănăstirile și viața monahală. Actul a ajuns la vestita Securitate și l-au luat de pe băncile Institutului Teologic din București. Așa a ajuns să fie coleg, la Jilava și în alte închisori temute, cu *Nicolae Steinhardt*, cu *Constantin Noica*, *Dinu Pilat*, *Alexandru Paleologu*, *Vasile Vasilachi*. Aici l-a botezat la 15 martie 1960 pe **Nicolae Steinhardt**. Vorbea totdeauna cu modestie despre acest moment, pe care l-a pregătit cu meticulozitatea pe care i-am cunoscut-o. Regret că, deși am avut bucuria de a-l avea musafir de o seară pe părintele N. Steinhardt, datorita prietenului Ioan Pinte, n-am reușit să-i adun pe cei doi față către față. În acest scop am mers cu părintele Mina și la Rohia, dar părintele Nicolae Steinhardt plecase la București. Părintele Mina a fost vreme de 5 ani preot la noi în sat, la Jimbor, jud. Bistrița-Năsăud. Venea direct din înfricoșatele temnițe, în care a stat între 1959-1964. Sleit de puteri, primit de Vlădicul **Teofil Herineanu**, printre puținii ierarhi care aveau curajul să ocrotească dușmanii comunismului, asemeni Patriarhului de vrednică pomenire **Justinian**, al cărui nume ar merita să fie scris în istorie numai în auriu. Pentru mine, ca și pentru consătenii mei, părintele Mina a rămas în conștiința generației noastre drept un SFÂNT. Deși era purtat săptămânal vreo 14 km până la postul de miliție, Părintele a rămas demn și curajos. A făcut în filia Buza – Cătun o bijuterie de biserică, mai mult din banii săi și din donațiile ce le aduna cu greu. Au fost momente în care pentru a salva vreo 4 copii orfani, la Jimbor, a muncit ca un rob și le-a făcut casa din chirpici călcați cu picioarele dânsului! Mulțumim I.P.S. Mitropolit TEOFAN al Moldovei că i-a oferit Crucea Moldava la împlinirea vârstei de 96 de ani, și de asemenea ierarhilor noștri Mitropolitul Andrei și Preasfințitul Iustin care au mers împreună în 22 octombrie, anul curent, pentru a-i oferi cea mai înaltă distincție pentru clerici a Episcopiei Maramureșului, unde s-a nevoit părintele Nicolae Steinhardt, Crucea Sfântului Iosif Mărturisitorul, chiar dacă dânsul nu mai vede și nici nu mai înțelege mare lucru.

Ca unul ce îmi petreceam vacanțele de la Seminar și Institut la Părintele Mina, pot să afirm că dânsul era enorm de bun și iertător, dar era incorigibil când era vorba de luptă cu „hidra comunistă”. Dovada că în 1988 scrie 8 scrisori lui N. Ceaușescu, acuzându-l ca a distrus credința acestui popor. Și... cu toată relaxarea propusă de „conducătorul iubit”, Părintele Mina a fost săltat din tren când mergea în concediu și dus în beciurile Comitetului Central. Eu vorbeam, cel puțin lunar cu părintele. Am sunat de zeci de ori la Huși, până când o voce metalică mi-a spus: „Vezi-ți de treabă, lasă-l în pace, până ți-e bine!” După ieșire părintele mi-a spus în glumă: „Copile, am fost în isihie, la rugăciune, nu m-au bătut, ci mi-au lăsat doar bucăți de cer ce răzbătea cu greu prin geamul de acolo”. Am zâmbit trist și mi-am permis să-l întreb: „A meritat, părinte?” acum sunt convins că a meritat! Dacă m-ar înțelege și m-ar vedea acum, i-aș spune: mă bucur că am trăit în jurul unui astfel de om!

Intellectuali și artiști români legați de Biserică

Mircea Gelu Buta

Loresc să vă împărtășesc, în cele ce urmează, câteva constatări privitoare la apropierea de Biserică națională a unor intelectuali, artiști, oameni de cultură... Incursiunea în acest domeniu, începută în urmă cu câțiva ani, departe de a o fi încheiat, a fost generată și de unele îndemnuri primite de la preoți sau profesori teologi. Atunci când i-am spus unui cleric, care predă la seminar, că românul cel mai universalizat, sculptorul Constantin Brâncuși, a fost, succesiv, clopotar, corist bisericesc, cântăreț în strană și diacon în câteva lăcașuri de cult, inclusiv în Biserica română din Paris, interlocutorul meu a rămas uimit, spunându-mi că asemenea aspecte s-ar cuveni aduse la cunoștința seminariștilor și a studenților teologi. Aflând apoi că există o fotografie a lui Brâncuși în stihar, cu cădelnița în mână, descoperită și publicată de istoricul de artă Barbu Brezianu, clericul respectiv, plin de entuziasm, mi-a mărturisit că dacă ar avea reproducerea acelei imagini, ar înrâma-o și ar atârna-o pe peretele unei clase. I-am reamintit că am mai avut doi mari scriitori trecuți prin treapta diaconiei: Ion Creangă și Tudor Arghezi. Aduagă și dramaturgul interbelic Ion Luca, autor al unor piese remarcabile, des evocat de regretatul Mitropolit Bartolomeu Anania, a fost, la rândul său, absolvent de Teologie și diacon.

Scriind despre strânsa legătură dintre Constantin Brâncuși și Biserică în care a fost botezat, am recurs la volumul regretatei Nina Stănculescu, reputat critic de artă, care și-a subintitulat lucrarea *Rugăciune pentru Mileniul III*¹. Nina Stănculescu, care propune o lectură în duh ortodox a operei lui Brâncuși, a fost ea însăși absolventă de Teologie la mijlocul anilor '50 ai secolului trecut, lucrarea sa de licență despre kenoza Mântuitorului fiind alcătuită sub îndrumarea Părintelui Dumitru Stăniloae.

În aceeași perioadă, au urmat și absolvit cursurile Institutului Teologic din București viitorul savant creștin Virgil Cândea, istoricul Alexandru Dușu, scriitoarea Natalia Manoilescu-Dinu (fiica omului politic Mihail Manoilescu), având colege nu puține starețe și călugărițe... Cum a fost posibil așa ceva în anii cei mai duri ai regimului comunist? Este o întrebare la care nu suntem ispițiți să dăm un răspuns acum – răspuns din care nu ar putea lipsi însă o referință decisivă la lucrarea și abilitatea Patriarhului Justinian. Așadar, ne ajunge să constatăm o realitate. Una care demonstrează că nu a existat o ruptură sau o întrerupere între apropierea de Biserică națională a oamenilor de cultură interbelici și cei postbelici. Primei generații îi aparține Barbu Brezianu, de care am pomenit în legătură cu Brâncuși, scriitor care, asemeni lui Mircea Vulcănescu, a făcut parte la vremea sa din Asociația Studenților Creștin-Ortodoxi, iar generației următoare îi aparține Nina Stănculescu, născută în anul 1928.

Între cele două generații, un liant sau o punte de legătură îl constituie cenaclul mistic Rugul Aprins, unde se regăseau armonice cele două elemente constitutive ale Bisericii: clericii (inclusiv călugări) și mireni. Datorită unui volum de amintiri al arhimandritului

Vasile Vasilachi, știm astăzi că Mircea Vulcănescu a frecventat Rugul Aprins, deopotrivă cu logicianul Anton Dumitriu, urmaș la catedră al lui Nae Ionescu, cu scriitorii Vasile Voiculescu și Ion Marin Sadoveanu, cu marele compozitor creștin Paul Constantinescu, cu pictorița-teolog Olga Greceanu și cu artistul plastic de avangardă Mac Constantinescu... Desființat în anul 1948 de către noul regim, Rugul Aprins a continuat în clandestinitate, îndeosebi în casa profesorului Alexandru Mironescu. În anul 1958, așa cum se știe, o bună parte dintre intelectualii îmbisericiți care frecventaseră reuniunile de la Antim și continuau să se adune în casa profesorului Alexandru Mironescu, dar și o suită de clerici și teologi de mare valoare, au fost judecați și osândiți într-un proces purtând numele de Rugul Aprins. În același timp, regimul a înscenat o mascaradă judiciară, soldată tot cu condamnări la numeroși ani de închisoare, unui număr de intelectuali rămași străini de ideologia marxistă a regimului: Procesul Noica-Pillat. E de mirare că nu a fost făcută o paralelă între cele două acțiuni penale, consecințe ale înăsprii represiei după eșecul insurecției comuniste din Ungaria (1956) și retragerea trupelor de ocupație sovietică din țara noastră.

Că nu a existat nicio ruptură, oricât de grele ar fi fost vremurile, între cele două elemente constitutive ale Bisericii ne-o demonstrează - ca să luăm un exemplu - lista de scriitori care l-au frecventat pe Părintele Stăniloae în anii '60-'70-'80 ai fostului regim, listă aparținând fiicei sale Lidia Ionescu-Stăniloae, inclusă în volumul său de evocări.

Aș dori să adaug subiectului dezvoltat și un aspect mai puțin notoriu: acela al unor intelectuali trecuți prin închisoare și indezirabili regimului comunist, precum Constantin C. Giurescu sau Edgar Papu, lipsiți de dreptul de semnătură, care au găsit un post sau măcar o colaborare retribuită în redacția revistelor „Biserica Ortodoxă Română”, „Studii Teologice” sau „Glasul Bisericii”. Numărul acestor oameni de cultură, între care îl trec și pe acela al unui mare scriitor, Pavel Chihaia, autorul romanului *Blocada*, nu este mic și cercetarea sistematică a fenomenului, într-o lucrare de licență, de pildă, cred că ar furniza rezultate surprinzătoare.

Barbu Cioculescu, fiul cunoscutului critic și istoric literar Șerban

Cioculescu, povestește într-un volum de dialoguri cum părintele său a regăsit Biserica, după ce trăise în afara Ei, datorită în mare măsură Mitropolitului Tit Simeodrea, de care l-a legat o vie prietenie. Editura Doxologia a Mitropoliei Moldovei și Bucovinei a tipărit în remarcabile condiții grafice atât opera lirică a lui Daniel Turcea, intitulată atât de sugestiv *Epifania*, cât și o biografie alcătuită de devotata soră a poetului. Și totuși se vorbește prea puțin de acest scriitor, dispărut prematur, care și-a asumat Biserica și a mărturisit-o în versurile sale.

S-ar cuveni reamintit că un proeminent om de cultură, profesoara Zoe Dumitrescu-Buşu-lunga, membru titular al Academiei Române, s-a călugărit la Mănăstirea Văratec sub numele de maica Benedicta, trăindu-și ultimii ani de viață

într-o chilie.

Până și cel mai mare artist comic român din toate timpurile, Constantin Tănase, a fost profund credincios, a cîtorit biserică, iar atunci când a trecut la cele veșnice, în august 1945, potrivit biografului său: „Un sobor de șaisprezece preoți și patru protoierei, în frunte cu arhiereul vicar al Patriarhiei, a oficiat slujba”².

Asemenea detalii, credem, ar putea constitui un prilej de reflecție pentru mulți români, dacă le-ar fi aduse la cunoștință. Tot așa cum atașamentul față de Biserică al unei rafinate intelectuale, Alice Voinescu, care le-a predat la Conservator viitorilor actori, nu poate să nu impună... Și fiindcă am pomenit de actori și de arta lor, merită reamintit că, în anii din urmă, un om al scenei, Dragoș Păslaru, a părăsit-o pentru a deveni călugăr al Mănăstirii Frăsinei. La rândul său, actorul Răzvan Ionescu (și scriitor remarcabil) s-a despărțit pentru totdeauna de teatru pentru a le preda viitorilor preoți la Facultatea de Teologie a Universității Ovidius din Constanța.

Mă opresc aici cu ilustrațiile și exemplele, care sunt mult mai numeroase, întrucât am găsit în Maria Tănase, în tenorul Valentin Teodorian sau în basul Ștefănescu-Goangă mărturisitori fervenți ai Bisericii. Tema este frumoasă și vastă, ea putând deveni subiect de predică, de teză de licență sau de doctorat și poate că ar putea constitui, tratată corespunzător, o punte spre intelectualii de azi cu rezerve apriorice față de Biserică. Poate că aceștia ar rămâne surprinși aflând că un mare bizantinolog precum profesorul Alexandru Elian a părăsit în anul 1956 Universitatea din București pentru Catedra de Bizantinologie a Institutului Teologic din București și că nu o dată Patriarhul Justinian îi cerea să predice, îmbrăcat în stihar, în catedrală. Și s-ar găsi și alte exemple din aceeași categorie.

¹ NINA STĂNCULESCU, *Brâncuși. Rugăciune pentru Mileniul III*, Editura Carol Davila, București, 2001.

² IOAN MASSOFF, *Viața lui Tănase*, Editura Vatra, București, 1947, p. 393.

Subiectele pentru proba orală la Examenul de capacitate preoțească

I.

1. Care sunt cultele recunoscute de către stat în România? / Ce relevanță pastorală are recunoașterea unui cult de către Stat în România?

2. Este posibilă coliturghisirea cu un preot greco-catolic? Dar săvârșirea unei înmormântări comune la solicitarea credincioșilor, mai ales într-o comunitate mixtă?

3. De la ce vârstă – este indicat – să înceapă să se spovedească copiii?

4. Enumerați responsabilitățile preotului în gestionarea relației cu profesorul de Religie (și cu elevii) din perspectiva protocolului Patriarhiei Române;

5. Pentru a se evita târârea Bisericii în scandaluri prin mass-media, ce datorie de conștiință are fiecare preot față de autoritățile bisericești superioare? Profilaxie pastorală;

6. Este îngăduit să se officieze slujba Cununii între un creștin ortodox și un neortodox sau necreștin? Dacă da, în ce condiții?

7. Există vreo diferență între Schisma cea Mare din 1054 și Marea Schimă?

II.

1. Care sunt raporturile preotului cu autoritățile de stat? Poate fi implicat un preot în activități de ordin politic? Poate preotul să-și exprime opinia sa politică în cadrul unor predici?

2. Ce este antimisul și care este rostul și semnificația lui liturgică și teologică?

3. Care este formula Botezului și a ungerii cu untdelemn sfințit și ce semnificație au acestea?

4. Cum se stabilește gradul de rudenie pentru cei ce doresc să se căsătorească? Cum procedează preotul dacă solicitantii căsătoriei se află într-un anumit grad de rudenie?

5. Relevanța tactului pastoral în definirea personalității unui preot de vocație;

6. Poate fi administrată Taina Sfântului Maslu și celor sănătoși?

7. Operați distincția dintre Sfântul și Marele Mir și „mirul” aromat uzual de ungere a credincioșilor după anumite slujbe;

III.

1. Care sunt principiile fundamentale ale administrației bisericești parohiale?

2. Care sunt posturile de peste an? În ce constă lucrarea de pastorală de fortificare motivațională în direcția respectării de către credincioși a prevederilor bisericești cu privire la post?

3. În ce constă pregătirea preotului pentru săvârșirea Sfintei Liturghii?

4. În ce condiții și pe baza căror acte poate săvârși preotul Cununia?

5. Sfințirea apei. Rânduiala (structura liturgică de bază a) Aghiasmei Mici și a Aghiasmei Mari.

6. Prezența preotului în viața publică: la ce manifestări e obligat de conștiință să participe și ce invitații s-ar cuveni să refuze?

7. Ce corecție trebuie operată în mentalul credincioșilor între „a te pocăi” și a părăsi Biserica, pentru a intra într-o mișcare neoprotestantă;

IV.

1. Care sunt organismele bisericești parohiale și ce atribuții au acestea?

2. Liturgia Sfântului Vasile cel Mare. Rânduiala și timpul săvârșirii ei.

3. Creștinii se pot spovedi oricând? Ce taine se pot oficia oricând?

4. Care sunt însușirile morale și spirituale ale preotului, potrivit jurământului de la hirotonie și care este originea acestui text?

5. Care este rolul vestirilor privind Taina Cununii și unde se fac acestea?

6. Misiunea pastorală a preotului prin mass-media locală;

cum trebuie să își „dozeze” prezența parohul în acest areal?

7. Ce distincție terminologică trebuie să operăm între „pătimile desfrânate” și Părimirile Domnului Hristos?

V.

1. Rugăciunile de la „luarea vremii”;

2. Când și de către cine este sfințit Sfântul și Marele Mir și de unde îl primește preotul?

3. Care ar putea fi întrebările înainte de mărturisirea unui credincios?

4. Cum sunt primiți cei de alte credințe la Biserica Ortodoxă Română? Poate fi rebotezată o persoană botezată ortodox, însă doar prin turnare sau stropire?

5. Cum este finanțată Biserica Ortodoxă Română?

6. Site-ul parohial: organigramă, conținut, utilitate, gestionare etc.

VI.

1. Care sunt registrele folosite de preot în activitatea administrativă de la parohie?

2. Otpustul Sfintelor Taine și al ierurgiilor mai importante.

3. Cum se procedează dacă primitorul Tainei Spovedaniei spune că nu știe dacă s-a mai spovedit?

4. Cum se procedează în cazul protocolului buneînvoriri?

5. Care sunt lucrurile de care are nevoie preotul pentru săvârșirea Tainei Sfântului Maslu?

6. Strategii pastorale de atenuare a vulnerabilității credincioșilor în fața „spectaculosului” televizat. Cum creștem discernământul credincioșilor?

VII.

1. Care sunt reglementările juridice și canonice privind ridicarea noilor construcții parohiale?

2. Cele șapte Laude Bisericești.

3. Poate săvârși preotul Sfânta Liturghie cu pâine, în lipsa prescurii? Dar cu altceva în afară de vin?

4. Ce se are în vedere la formularea întrebărilor pe care le pune duhovnicul? Cum acționăm pentru a evita asocierea Spovedaniei cu un interogatoriu?

5. De ce este important certificatul de cununie religioasă și unde înregistrează preotul cununiile săvârșite?

6. Contul de Facebook al preotului; exigențe fundamentale.

VIII.

1. Ce reglementări juridice și canonice există cu privire la intervențiile asupra monumentelor istorice și care sunt normele de păstrare a bunurilor care fac parte din patrimoniul cultural eclesial?

2. Crezul;

3. Se pot săvârși mai multe Liturghii într-o singură zi de către același preot, în aceeași biserică și la aceeași Sfântă Masă? Detaliați!

4. Ce activități pastorale cu tinerii sunt obligatorii și ce modalități de implicare a acestora pot fi dezvoltate în acțiunile concrete ale parohiei?

5. Ce prevederi canonice și juridice trebuie să îndeplinească nașii de cununie?

6. Cum poate interveni preotul pentru contracararea adicțiilor (dependențelor patologice)?

IX.

1. Ce reglementări canonice există în Biserica Ortodoxă Română cu privire la lucrările de pictare și repictare a bisericii? Care este importanța acestora și de ce trebuie preotul să le respecte?

2. Rânduiala (structura liturgică de bază a) Sfântului Botez.

3. Este obligat și preotul să se spovedească? Când și cui?

4. Din perspectivă canonică, care sunt activitățile și stările incompatibile cu slujirea preoțească?

5. Ce sfaturi s-ar putea da mirilor în predica de la Cununie?

6. Ce acțiuni filantropico-sociale minimale sunt obligatorii într-o parohie?

X.

1. Ce opera socială și de caritate înfăptuiește Biserica Ortodoxă Română în contemporaneitate? Oferiți câteva elemente ale diaconiei la nivel național, regional și local.

2. Anul liturgic;

3. Prevederi canonice și liturgice cu privire la săvârșitorul Sfintei Taine a Spovedaniei;

4. Credinciosul se poate împărtăși de mai multe ori cu o singură spovedanie? Dar preotul?

5. Se poate săvârși Cununia religioasă înaintea oficierii căsătoriei civile?

6. Ce reprezintă principiul economiei și acriviei canonice și în ce domenii bisericești poate fi aplicat?

XI.

1. Sfânta Liturghie. Liturgia Sfântului Ioan Gură de Aur. Rânduiala și timpul săvârșirii ei.

2. Atitudinea corectă a preotului față de fenomenul sectar; sunt legitime cruciadele locale contra mișcării neoprotestante prezente în perimetrul parohial?

3. În ce condiții și pe baza căror acte poate săvârși preotul Taina Sfântului Botez?

4. Cum se procedează dacă un credincios venit la Sfânta Spovedanie nu și-a îndeplinit canonul primit anterior?

5. Cine poate face parte din Consiliul Parohial?

6. Ce înseamnă jurisdicția canonică? Cum ar trebui să se raporteze preotul paroh la jurisdicția canonică a parohiei sale? De câtă flexibilitate ar trebuie să dea dovadă?

XII.

1. Rânduiala (structura liturgică de bază a) Utreniei.

2. Psalmul 50;

3. Care sunt elementele necesare preotului pentru săvârșirea unui Botez?

4. Ce precauții trebuie activate de către preot pentru evitarea formalismului și a rutinei?

5. Când se face pomenirea morților? Ce importanță teologică are aceasta?

6. Poate săvârși un preot o slujbă într-o altă parohie? În ce condiții?

XIII.

1. Cărțile liturgice absolut necesare pentru săvârșirea serviciilor religioase;

2. Liturgia Sfântului Grigorie Dialogul. Rânduiala și timpul săvârșirii ei;

3. Se pot boteza deodată un băiat și o fetiță? Există vreo legătură de rudenie spirituală între ei prin acest act concomitent al Botezului?

4. Poate preotul să-i schimbe penitentului canonul dat de un alt duhovnic? Dacă da, în ce împrejurări?

5. Care ar trebui să fie relațiile preotului cu credincioșii de alte confesiuni? Dar cu cei care fac prozelitism în teritoriul său de misiune duhovnicească?

6. Care sunt autoritățile canonice și instanțele de judecată în Biserica Ortodoxă Română?

XIV.

1. Cărțile de slujbă pentru cântăreț. Cuprins și întrebuintare.

2. Poate preotul boteza mai mulți copii în cadrul aceleiași Sfinte Taine?

3. Rânduiala (structura liturgică de bază a) Tainei Sfintei Spovedanii.

4. Care este pregătirea sufletească și trupească a preotului pentru săvârșirea sfintelor slujbe și ce importanță are canonul Împărtășaniei pentru preot?

5. Din perspectivă canonică, trebuie să se implice preotul în acțiuni caritative organizate de alte instituții decât parohia? Care sunt elementele principale ale unei asistențe sociale rodnice în parohie?

6. Ce documente reglementează organizarea canonică a vieții bisericești la nivel național, regional și local?

XV.

1. Cine are voie să intre în altarul bisericii ortodoxe? Care sunt normele canonice și reglementările liturgice referitoare la amenajarea și întreținerea curățeniei în Sfântul Altar?

2. Modul în care se face încheierea sfintelor slujbe. Rânduiala otpusturilor: la Sfânta Liturghie, în zilele de peste săptămână, duminica și în praznicele împărătești

3. Ce este botezul de necesitate și care este importanța lui teologică? Cum procedează (în continuare) preotul dacă pruncul botezat va trăi?

4. Cum se face înmormântarea pruncului botezat sub stare de necesitate?

5. Ce înțelegeți prin tactul pastoral și cum se poate exprima concret?

6. Cum se administrează averea bisericească la nivel parohial?

XVI.

1. Unde se regăsesc rugăciunile și ecteniile pentru diferite trebuințe ale credincioșilor? Când sunt acestea rostite cu voce tare?

2. Veșmintele preotului. Veșmintele arhierului;

3. Care sunt elementele de care preotul duhovnic va ține seama pentru ca o mărturisire să fie completă?

4. Mijloacele de îmbunătățire a păstorului de suflete: rugăciunea, postul, lectura, meditația, mătaniile, formarea clericală continuă, etc.

5. Se pot cununa mai multe perechi de miri concomitent?

6. Ce mecanisme ar putea fi activate pentru combaterea atacurilor împotriva Bisericii Ortodoxe?

XVII.

1. Ce prevederi canonice cunoașteți cu privire la data serbării Paștilor? Cum explicați unui credincios diferența dintre data Paștilor în Biserica Ortodoxă și în Biserica Catolică sau Protestantă?

2. Cum poate fi înțeleasă Taina Spovedaniei ca mijloc de pastorație?

3. Cum înțelegeți raportul preotului cu membrii familiei sale, cu rudele, cu vecinii, cu prietenii?

4. Are preotul datoria de a predica la toate serviciile religioase? Argumentați;

5. Când se face ungerea cu untdelemn sfințit și ce importanță teologică are aceasta?

6. Care sunt organismele deliberative în Biserica Ortodoxă Română?

XVIII.

1. **Sărbătorile religioase (în general) și praznicele împărătești (în special); sărbătorile Maicii Domnului; delimitări conceptuale, nuanțări;**

2. **În ce constă confidențialitatea Tainei Spovedaniei și cum poate preotul să îmbunătățească viața spirituală a penitentului după Spovedanie? Care este raportul dintre Spovedanie și psihoterapie?**

3. **Care sunt prevederile canonice cu privire la îmbrăcămintea preotului în societate? Care este relevanța și aplicabilitatea lor astăzi?**

4. **Ce prevederi canonice cu privire la a doua sau a treia cununie cunoașteți? Se poate oficia o a patra cununie? Cum se procedează dacă numai unul dintre miri a mai fost căsătorit? Ce slujbă săvârșește preotul dacă mirii au mai fost căsătoriți, însă numai civil, iar nu religios?**

5. Rânduiala slujbelor înmormântării și a parastasului. Datoria preotului de a predica.

6. Ce reprezintă principiul sinodal-ierarhic? Cum este el aplicat la nivel parohial?

XIX.

1. Sărbătorile bisericești: sărbătorile sfinților mai importanți în Biserica Ortodoxă.

2. Cum se procedează în cazul botezului unor copii despre care nu se știe dacă au fost botezați anterior? Care este formula botezului în acest caz?

3. Care sunt condițiile canonice de primire a Tainei Preoției?

4. Datoria preotului de a săvârși serviciile divine și de a răspunde prompt și cu conștiinciozitate cerințelor duhovnicești ale credincioșilor.

5. Poate reprezenta viața de familie a preotului un mijloc de pastorație în parohie? În ce mod?

6. Este obligatoriu ca preotul să locuiască în parohie?

XX.

1. Sărbătorile sfinților români și a celor cu moaște la noi în țară;

2. Când se poate săvârși Taina Botezului și care sunt condițiile canonice pentru aceasta?

3. Ce trebuie să urmărească preotul când hotărăște canonul pentru Spovedanie?

4. Molitfelnicul. Rânduiala pentru diferite trebuințe duhovnicești ale credincioșilor;

5. Care este diferența între hirotonie și hirotesie? De ce nu pot fi hirotonite femeile?

6. Prosperitatea ostentativă în viața preotului; își poate trăda preotul credincioșii printr-un status economic radical superior?

XXI.

1. Care sunt praznicele împărătești cu dată schimbătoare?

2. Oferiți câteva prevederi canonice cu privire la săvârșitorul și primitorul Tainei Botezului?

3. Poate preotul să divulge cele încredințate la Spovedanie?

4. Prevederi canonice cu privire la „curăția” preotului în căsnicie;

5. Care sunt condițiile canonice pe care trebuie să le îndeplinească primitorii Tainei Cununii?

6. Responsabilitățile preotesei și calitatea ei de „aliat al preotului” în lucrarea pastoral-duhovnicească;

XXII.

1. Slujbele premergătoare săvârșirii Sfintei Liturghii. Rânduiala și timpul săvârșirii lor;

2. Rugăciuni: Troparele de umilință;

3. Prevederi canonice și liturgice cu privire la împărtășirea bolnavilor;

4. Care ar trebui să fie atitudinea preotului față de relațiile cu autoritățile bisericești și cu cele de stat?

5. Care sunt prevederile canonice și liturgice cu privire la înmormântarea în cazul sinucigașilor?

6. Familia preotului – amfitrionă tipologică în parohie; în ce sens familia preotului este un model pentru alți enoriași?

XXIII.

Care este structura liturgică fundamentală (schema de bază, rânduiala) Vecerniei?

Care dintre obiectele de cult trebuie păstrate cu o atenție sporită? Cum se exprimă sensibilitatea preotului față de locul de slujire?

Conform prevederilor sinodale recente, se poate săvârși Logodna separat de Taina Cununii?

Când și cum ar trebui să îi pregătească preotul pe credincioși în vederea primirii Spovedaniei?

Care trebuie să fie ritmul întâlnirilor pastorale cu tinerii din parohie? Care poate fi conținutul acestora pentru a nu-i plictisi?

Când este indicată organizarea unui muzeu al parohiei?

XXIV.

1. Este trădată loialitatea la Ortodoxie a credincioșilor care intră în locașurile de închinare ale altor culte (sau religii)? Participarea la ceremoniile publice din acestea afectează identitatea ortodoxă a subiectului?

2. Care sunt obiectele de cult strict necesare pentru săvârșirea Sfintei Liturghii?

3. Cum se organizează serviciile religioase de preotul care are și filie, pentru a nu se simți credincioșii (nici dintr-o parte, nici din alta) trădați sau periferizați? Cer rânduiei poate săvârși cântărețul și în absența preotului?

4. În ce constă pregătirea duhovnicească a mirilor pentru primirea Tainei Cununii? Ce sfaturi pot primi aceștia în cazul în care mărturisesc păcate grave înainte de Cununie?

5. Care este structura liturgică fundamentală (schema de bază, rânduiala) Sfintei Taine a Maslului?

6. Cum se exprimă, cum se întâmpină și cum se contracarează o criză de vocație sacerdotală? Relevanța rețelelor de prietenie între preoți, pe afinități;

XXV.

1. Rugăciunile la îmbrăcarea veșmintelor.

2. Pot fi folosite la săvârșirea Sfântului Botez agheasma sau apa sfințite la o altă slujbă?

3. Cum se face pregătirea pentru primirea Tainei Sfintei Euharistii? Se poate împărtăși un credincios fără Spovedanie?

4. Care sunt metodele de combatere a aspectelor negative din viața credincioșilor: alcoolismul, concubinajul, divorțul, avortul și practicile anticoncepționale, lupta împotriva superstițiilor și a vrăjitoriilor?

5. Se pot săvârși Logodna și Cununia în alt loc decât în biserică?

6. Cercurile pastorale: rolul, ritmicitatea întâlnirilor, conținutul dezbaterilor;

XXVI.

1. Ce prevederi canonice privitoare la săvârșirea Tainei Sfântului Botez puteți enumera?

2. Este necesar, folositor sau obligatoriu să postim înainte de a ne împărtăși?

3. Care este structura liturgică fundamentală (schema de bază, rânduiala) Sfintei Taine a Cununii?

4. Se cuvine ca – în spațiul public, eclezial – să săvârșească Taina Sfântului Maslu un singur preot? Dar în spațiu privat, la domiciliul unui bolnav?

5. În ce împrejurări va săvârși preotul rânduiala la ieșirea cu greu a sufletului? Este indicat – din punct de vedere pastoral – în cazul bolnavilor perfect lucizi (precum bolnavii oncologici), să „îndulcească” formulările din Molitfelnic sau să omită anumite segmente ale rugăciunii?

6. Care sunt cele 10 indicii ale vocației spre Teologie ale unui tânăr din parohie?

XXVII.

1. Când se face împărtășirea celor nou botezați? Dacă aceștia sunt maturi, trebuie spovediți înainte?

2. Poate preotul spovedi fără săvârșirea Molitvei? Se săvârșește ea pentru fiecare credincios? Se poate săvârși și pentru mai mulți?

3. Când și cum se pregătește Sfânta Împărtășanie pentru cei bolnavi? Unde se păstrează? Numai bolnavii se pot împărtăși din ea?

4. Săvârșitorul și primitorii Tainei Cununii.

5. În ce condiții și pe baza căror acte poate săvârși preotul înmormântarea?

6. Zelul pastoral: devotament și spirit de jertfă în lucrarea preoțească;

XXVIII.

1. Unde, de ce și pe ce teme se înregistrează noul botezat? Ce răspuns ortodox am putea da la solicitările recente ale unor occidentali (ajunși la maturitate), de a li se radia numele din registrul de Botez? E indicată din punct de vedere pastoral eliberarea Certificatului de Botez?

2. Care este cadrul ideal de săvârșire a Tainei Spovedaniei (când, unde, cum)? Poate fi săvârșită în Sfântul Altar?

3. Este indicat din punct de vedere pastoral să-i oprim pe credincioși de la Sfânta Împărtășanie pentru intervale temporale lungi? Cum aplicăm cu înțelepciune canoanele bisericești?

4. „Timpul” săvârșirii Tainei Cununii.

5. Este necesară citirea tuturor pericopelor apostolice, a Evangheliilor și a rugăciunilor, dacă slujesc mai puțin de șapte preoți la Taina Sfântului Maslu?

6. Parohia: sinaxă euharistică și spital duhovnicesc;

XXIX.

1. Mai păstrează bisericile ortodoxe nou construite caracteristicile locașului de cult ortodox?

2. Ierurgiile.

3. Prevederi canonice cu privire la Taina Sfintei Împărtășanii. Săvârșitorul Tainei.

4. Este necesar să existe o continuă pregătire intelectuală a preotului? Cum se poate realiza aceasta atât personal, cât și instituțional?

5. Care sunt impedimentele relative și absolute la săvârșirea Tainei căsătorie?

6. Problema kitch-ului în spațiul eclezial;

XXX.

1. Ce atitudine (și ce raporturi) trebuie să aibă preotul cu autoritățile Statului?

2. Când se săvârșește, pe parcursul anului, slujba Agheasmei Mari și când cea a Aghiasmei Mici?

3. Cum trebuie făcute catehezele pentru Cununie (și câte ar fi indicate)?

4. În ce condiții se cere dispensă pentru Cununie?

5. Vizitele pastorale și interacțiunea cu credincioșii;

6. Programul preotului de Duminică după-amiaza.

Bibliografia pentru proba orală:

1. **Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor;**

2. **Statutul pentru Organizarea și Funcționarea Bisericii Ortodoxe Române**

3. Ene Braniște, *Liturgica Generală*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1999 (sau alte ediții);

4. Cursurile profesorilor de Teologie Practică de la Facultatea de Teologie Ortodoxă Cluj-Napoca, aflate la dispoziția studenților la Biblioteca Studențească din Campusul Teologic „Nicolae Ivan”.

Agenda P.S. Vasile

Octombrie 2017

1 octombrie Este prezent în Capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, unde asistă la Sfânta Liturghie, rostind ecfonise și binecuvântări.

8 octombrie Participă la Sfânta Liturghie în Capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, unde rostește ecfonise și binecuvântări.

14 octombrie Cu ocazia sărbătorii "Sfintei Cuvioase Parascheva de la Iași", este prezent în mijlocul credincioșilor din Parohia Pogorârea Sfântului Duh - Zorilor Cluj-Napoca, unde rostește ecfonise și binecuvântări.

Asistă la Taina Botezului administrată micuțului David - Sebastian, nepotul preacucerului părinte Săsarman Vasile, preot la Catedrala din municipiul Gherla, taină săvârșită în biserica parohiei Pogorârea Sfântului Duh - Zorilor Cluj-Napoca.

15 octombrie La Sfânta Liturghie este prezent în mijlocul credincioșilor din Parohia Pogorârea Sfântului Duh - Zorilor Cluj-Napoca, unde rostește ecfonise și binecuvântări.

21 octombrie Cu ocazia sărbătorii "Sfinților Cuvioși Mărturisitori: Visarion și Sofronie; Sf. Mc. Oprea; Sf. Preoți Mărturisitori: Ioan din Galeș și Moise Măcinic din Sibiel", participă la Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca.

22 octombrie Este prezent în mijlocul credincioșilor din Parohia Pogorârea Sfântului Duh - Zorilor, din Cluj-Napoca, unde la Sfânta Liturghie rostește ecfonise și binecuvântări.

26 octombrie La sărbătoarea "Sfântului Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir", participă la Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, iar la final felicită pe Preacuviosul Arhimandrit Dimitru Cobzaru.

27 octombrie Cu ocazia sărbătorii "Sfântului Cuvios Dimitrie cel Nou", este prezent în mijlocul credincioșilor din Parohia Pogorârea Sfântului Duh - Zorilor Cluj-Napoca, unde rostește ecfonise și binecuvântări.

29 octombrie La Sfânta Liturghie este prezent în mijlocul credincioșilor din Parohia Pogorârea Sfântului Duh - Zorilor Cluj-Napoca, unde rostește ecfonise și binecuvântări.

A consemnat, pr. Călin Fecior

Activități ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj (octombrie 2017)

Duminică, 1 octombrie 2017, Catedrala episcopală din Miercurea Ciuc și-a prăznuit hramul. Sf. Liturghie a fost săvârșită de IPS Mitropolit Laurențiu al Ardealului, PS Nicodim, Episcopul Severinului și Strehaiei, PS Andrei, Episcopul Covasnei și Harghitei, PS Gurie, Episcopul Devei și Hunedoarei, PS Siluan, Episcopul Ortodox Român al Ungariei și PS Damaschin Dorneanu, Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților,

înconjurați se un sobor de preoți și diaconi, veniți din toată eparhia. Răspunsurile la strană au fost date de Corala „Psalmodia Transylvanica”, a Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, dirijată de Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, care a fost distins cu Crucea episcopală a Episcopiei Covasnei și Harghitei de către PS Andrei.

Luni, 2 octombrie 2017, a fost deschis în mod festiv anul academic 2017-2018 la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca. Studenții au participat la Sfânta Liturghie săvârșită în capela facultății de către Preasfințitul Timotei, Episcopul Spaniei și Portugaliei înconjurat de un sobor de preoți din care au făcut parte membri ai corpului profesoral al instituției. A urmat slujba de Te Deum. ÎPS Părinte Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului a rostit și o alocuțiune. De asemenea au luat cuvântul: dl. Acad. prof. univ. dr. Ioan-Aurel Pop, Rectorul Universității Babeș-Bolyai și părintele decan prof. univ. dr. Vasile Stanciu.

În Aula Facultății a fost susținută prelegerea inaugurală: *Teologia ca prietenie*, de Protos. lect. univ. dr. Benedict Vesa

În aceeași zi a fost inaugurat noua cantină al facultății.

La evenimente au participat: cei doi ierarhi, președintele Senatului UBB Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, decanii Facultăților de Teologie Reformată și Romano-catolică ale UBB, membrii Permanenței Consiliului Eparhial, protopopii Protoierilor Cluj I și Cluj II, corpul profesoral al facultății, personalul administrativ, studenții.

Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca intră în anul universitar 2017-2018 cu un număr de 578 studenți (dintre care 11 cetățeni străini: din Republica Moldova și Germania), înmatriculați la nivel licență, la cele patru specializări: *Teologie pastorală, Teologie didactică, Teologie asistență socială și Artă sacră* și la nivel master, la cele șase programe de studiu: *Doctrină și hermeneutică creștin-ortodoxă, Ortodoxie românească și viață liturgică, Pastorație și duhovnicie, Artă sacră (conservarea, restaurarea și crearea bunurilor culturale), Bioetică – morală, etică și deontologie și Consiliere pastorală și asistență psihosocială.*

În perioada 2-4 octombrie 2017, Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca a găzduit cea de-a XXVIII-a Conferință Națională a ANBPR (Asociația Națională a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România), cu tema: *Inovație. creativitate. leadership*, organizată Biblioteca Județeană "Octavian Goga" Cluj.

Marți, 3 octombrie 2017, în Aula Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca s-a desfășurat, sub președinția ÎPS Sale Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului, cu participarea PS Timotei, Episcopul Spaniei și Portugaliei, precedată de un Te-Deum, săvârșit în paraclisul instituției, cu hramul „Sf. Nicolae”, conferința preoțească de toamnă 2017, cu tema: *Anul comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului*, la care au luat parte clericii din Protoierile Cluj I și Cluj II. Ierom dr. Grigorie Benea de la Mănăstirea Nicula și coordonator al viitorului Memorial de la Gherla. a susținut o prelegere despre perioada comunistă și despre cei care au pățimit în închisori.

În perioada 9-13 octombrie 2017, Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca a găzduit reuniunea **Comisiei pentru Educație și Formare Ecumenică (CEEF) a Consiliului Ecumenic al Bisericilor. Deschiderea lucrărilor a avut loc luni** 9 octombrie, cu participarea IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, a decanului facultății, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu și a Pr. prof. univ. dr. Ioan Saucă, vice-secretar general al **Consiliului Ecumenic al Bisericilor** și directorul Institutului Ecumenic de la Bossey. La deschiderea lucrărilor au luat parte profesorii și studenții Facultății.

Marți, 10 octombrie 2017, la Casa de Cultură „George Suru” din Caransebeș a avut loc conferința preoțească de toamnă cu clericii din Protopopiatele Caransebeș și Băile Herculane. Invitatul special a fost Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană, care a susținut conferința cu tema: *Biblia în familia și misiunea preotului-provocări, interogații*. La eveniment a fost prezent și PS Părinte Lucian, Episcopul Caransebeșului.

Cunoscuta scriitoare **Ana Blandiana a susținut marți, 10 octombrie 2017** în Aula Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca conferința cu titlul: *Istorie, Memorie, Memorial sau cum se construiește un miracol*. Manifestarea a avut loc în contextul Anului comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în perioada regimului comunist. Au participat: IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, cadrele didactice și studenții facultății.

În perioada 10-14 octombrie 2017, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul facultății și Ștefan Iloaie, directorul Departamentului de Teologie Ortodoxă au efectuat o vizită la Institutul Diakonia din Neuendettelsau (Germania). Aici s-a pregătit consultația teologică între Institutul Diakonia și Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca care va avea loc între 9-12 mai 2018.

În cadrul Centrului Ortodox de Studii și de Cercetări „Dumitru Stăniloae” din Paris al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale, miercuri, 11 octombrie 2017, Conf. univ. dr. Radu Preda, președintele Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc (IICCMER), a susținut prelegerea inaugurală intitulată: *Biserica în comunism. Adaptare, rezistență, sfințenie. Evenimentul a fost moderat de Pr. Conf. univ. dr. Patriciu-Dorin Vlaicu, coordonatorul secțiunii în limba română a Centrului*. Sesiunea anuală de evaluare a Centrului a avut loc în perioada 10-13 octombrie 2017, participând Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, președintele Senatului UBB.

Sâmbătă, 14 octombrie 2017, în cadrul manifestărilor dedicate Anului Comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului a avut loc la Catedrala Episcopală „Sfânta Treime” din Baia Mare, cu participarea PS Iustin, Episcopul Maramureșului și Sătmarului, conferința intitulată: *Prinos de cinstire adus mărturisitorilor credinței ortodoxe din temnițele comuniste, susținută de Conf. univ. dr. Radu Preda, președintele Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și a Memoriei Exilului Românesc (IICCMER) și scriitorul Marcel Petrișor. Cu această ocazie d-lui Preda i-a fost conferită "Crucea Voievodală Maramureșeană", cea mai înaltă distincție a Episcopiei Maramureșului și Sătmarului.*

Marți, 17 octombrie 2017, Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca și Centrul de Dialog între Teologie și Filosofie al Universității Babeș-Bolyai a organizat conferința cu titlul: *Reducția fenomenologică și teologia*, susținută de lect. univ. dr. dr. Nicolae Turcan.

Joi, 19 octombrie 2017, la Casa de Cultură a Studenților, sub egida Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului și a Organizației Creștine „Agape. Prețuim Familia”, a avut loc conferința: *De ce pro și contra familiei natural. Interese, ideologii, consecințe*, susținută de Pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană. Invitat special a fost d-na avocat Ana Corina Săcrieru.

Parohia Chinteni și-a sărbătorit sâmbătă, 21 octombrie 2017, hramul: *Sfinții Cuvioși Mărturisitori: Visarion și Sofronie; Sfântul Mucenic Oprea; Sfinții Preoți Mărturisitori: Ioan din Galeș și Moise Măcinic din Sibiel*. Sfânta Liturghie a fost săvârșită de un sobor de preoți, în frunte cu Pr. lect. univ. dr. Gheorghe Șanta care a susținut și un cuvânt de învățătură.

La Palatul Patriarhiei din București s-a desfășurat în zilele de 24 și 25 octombrie 2017, Congresul Internațional de Teologie intitulat: *Viața Bisericii Ortodoxe în timpul comunismului – persecuție, rezistență și mărturisire* organizat de Patriarhia Română, prin Sectorul teologic-educational, în cooperare cu Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” din cadrul Universității din București și cu sprijinul Secretariatului de Stat pentru Culte. Facultatea noastră a fost reprezentată de Conf. univ. dr. Radu Preda, președintele Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc Părintele Patriarh Daniel a oferit participanților diploma și medalia comemorativă Justinian Patriarhul.

Profesorul de Religie Grigore Manarcă de la Liceul *Gheorghe Șincai* din Cluj-Napoca a realizat - în cadrul Săptămânii Școala *Altfel* 23-27 octombrie 2017 - o vizită, cu un grup de elevi, la Campusul Teologic *Nicolae Ivan* din Cluj-Napoca. A participat la o oră de curs cu prezentări Power Point (susținută de Arhim. prof. univ. dr. Teofil Tia) intitulată: *Chipul pe care-l merităm. Cum ne modifică patimile fizionomia feței și a vizitat Capela Facultății și restul spațiilor de învățământ și de cercetare științifică (Aula Mare, Departamentul de Psihoterapie Pastorală, Departamentul de Imagine, Laboratoarele de restaurare și de chimie, de Artă Sacră, Amfiteatrul de Muzică Vasile Petrașcu etc.*

În zilele de 30 și 31 octombrie 2017 a avut loc la Timișoara, în organizarea Mitropoliei Banatului împreună cu Facultatea de Litere, Istorie și Teologie a Universității de Vest, simpozionul profesorilor universitari ortodocși de Catehetică și Omiletică din România, cu tema: *Predicatori și cateheți români, mărturisitori în timpul regimului comunist. Receptarea misiunii lor în actualitate*. Din partea facultății noastre a fost prezent Pr. lect. univ. dr. Liviu Vidican-Manci.

A consemnat, Dacian But-Căpușan

IPS ANDREI MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **vineri**, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru studenții din anii III și IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertzieni”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri și vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Octombrie 2017

1 octombrie (Acoperământul Maicii Domnului): Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al mănăstirii de la Florești (protopopiatul Cluj II), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon, pe tânărul Marius Cristian Focșanu. Este însoțit de PC Arhid. Dan Grigore Văscu, directorul tehnic al postului de radio „Renașterea”.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Primește la reședință pe Preasfințitul Părinte Timotei, Episcopul Ortodox Român al Spaniei și Portugaliei.

2 octombrie: În Aula Magna a Universității „Babeș Bolyai”, participă la deschiderea noului an universitar. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

Împreună cu PS Părinte Timotei, în capela Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, asistă la slujba de Te-Deum, săvârșită cu prilejul deschiderii noului an universitar. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Săvârșește slujba de binecuvântare a lucrărilor efectuate la noua cantină din cadrul Campusului Teologic „Nicolae Ivan”. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

În sala mare a Casei de Cultură a Studenților, participă la Gala acordării premiilor de excelență elevilor merituosi din județul Cluj. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În sala „Auditorium Maximum” a Casei Universitarilor, participă la festivitatea deschiderii noului an universitar de la Facultatea de Științe Economice și Gestiune a Afacerilor. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

3 octombrie: La Facultatea de Teologie, alături de PS Părinte Timotei, Episcopul Ortodox Român al Spaniei și Portugaliei, prezidează conferința de toamnă cu preoții din protopopiatele Cluj I și Cluj II. Este însoțit de PC Pr. Iustin Tira, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și de PCuv. Ierom. Grigore Benea, starețul nou înființatei Mănăstiri „Sfinții Patruzeci de Mucenici” din Gherla.

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei” de pe Calea Turzii din Cluj-Napoca.

4 octombrie: În cadrul Târgului de carte „Transilvania”, ce a avut loc în Piața Unirii din Cluj-Napoca, participă la momentul festiv al lansării volumelor „Patriarhul meu” a vrednicului de pomenire mitropolit Bartolomeu Valeriu Anania și „Maria Skobțova – sfântă ortodoxă, victimă a nazismului (1891 - 1945)” a lui Laurence Varaut, apărute la editura „Renașterea”. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

5 octombrie: La Reședința Patriarhală, sub conducerea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, participă la ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

6 octombrie: În localitatea Budești, protopopiatul Beclean, oficiază o slujbă funebă la căpătâiul adormitei întru Domnul, Ana, mama părintelui profesor Stelian Tofană, de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de mângâiere. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Roman, eclesiarhul Catedralei Mitropolitane.

7 octombrie: În paraclisul Spitalului Județean din Cluj-Napoca (preot de slujire caritativă: Pr. Ioan Cosma), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe diaconul Marius Cristian Focșanu, pe seama parohiei Jucu Gară, iar întru diacon, pe tânărul Grigore Toma Someșan.

În biserica din Sântioana, protopopiatul Bistrița, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Maria Teodora, fiica părintelui paroh, Teodor Mihai Vântu. Rostește un cuvânt de învățătură.

La demisolul Bisericii „Sfântul Alexandru”, de pe Bulevardul Muncii din Cluj-Napoca (paroh: Pr. Claudiu Meleanu), participă la Întâlnirea Națională Anuală a tinerilor din Asociația „Oastea Domnului”. Oficiază o slujbă de binecuvântare și rostește un cuvânt duhovnicesc.

8 octombrie: În Catedrala Mitropolitană, slujește Sfânta Liturghie

și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe seama parohiei Mocii II, pe diaconul Grigore Toma Someșan.

În capela Seminarului Teologic, oficiază Taina Sfintei Cununii pentru tinerii Lucian-Liviu și Iulia Antonia Pop. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

9 octombrie: În aula Facultății de Teologie, participă la deschiderea lucrărilor ședinței de lucru a Consiliului Mondial al Bisericii. Transmite mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel și rostește un cuvânt de binecuvântare.

În curtea bisericii din Florești, protopopiatul Năsăud (paroh: Pr. Ioan Creța), săvârșește slujba de binecuvântare a bustului lui Vasile Rebreanu (scriitor și om de radio), fiu al satului. Săvârșește slujba Parastasului și rostește un cuvânt evocator. Participă la momentul lansării volumului „De chemat bărbatul pe stele – Antologie”, a lui Vasile Rebreanu.

Primește la reședință pe ÎPS Părinte Serafim, Mitropolit de Zimbabwe, membru în Consiliul Mondial al Bisericii.

10 octombrie: La sediul protopopiatului Huedin, prezidează conferința preoțească de toamnă. Este însoțit de PC Pr. Cristian Baci, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și de PCuv. Ierom. Grigore Benea, starețul nou înființatei Mănăstiri „Sfinții Patruzeci de Mucenici” din Gherla.

În aula Facultății de Teologie, asistă la conferința dedicată Anului Comemorativ Iustinian Patriarhul și al pătimitorilor din temnițele comuniste, susținută de distinsa doamnă Ana Blandiana. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

11 octombrie: Primește la reședință pe participanții la ședința de lucru a Consiliului Mondial al Bisericii.

În Cimitirul Eroilor din Cluj-Napoca, săvârșește slujba Parastasului pentru eroii Armatei Române, căzuți în luptele pentru eliberarea Clujului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei”, de pe calea Turzii din Cluj-Napoca.

12 octombrie: La sediul protopopiatului Beclean, prezidează conferința preoțească de toamnă.

În localitatea Chiochiș, protopopiatul Beclean, săvârșește slujba de binecuvântare a amplexelor lucrări de renovare a casei parohiale. Rostește un cuvânt de învățătură. Hirotonește întru iconom, pe părintele paroh Ioan Mihai Pop.

Face o vizită pe șantierul de construcție a noii biserici din parohia Nușeni, protopopiatul Beclean (paroh: Pr. Ioan Dacian Antal). Este însoțit de PCuv. Ierom. Grigore Benea, starețul nou înființatei Mănăstiri „Sfinții Patruzeci de Mucenici” din Gherla.

13 octombrie: Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Pimen, Arhiepiscopul Sucevei și Rădăușilor, face o vizită la Mănăstirea Slatina, județul Suceava. Este însoțit de PCuv. Arhim. Samuel Cristea, duhovnicul Seminarului Teologic din Cluj-Napoca.

14 octombrie (Sfânta Cuvioasă Parascheva, Ocrotitoarea Moldovei): Cu prilejul hramului, pe o scenă special amenajată în proximitatea Catedralei Mitropolitane din Iași, în sobor de arhierie, slujește Sfânta Liturghie. Este însoțit de PCuv. Arhim. Samuel Cristea, duhovnicul Seminarului Teologic din Cluj-Napoca.

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei resfințește biserica din filia Mărcești a parohiei Dângău Mic, Protopopiatul Huedin, 15 oct. 2017.

15 octombrie: În filia Mărcești, a parohiei Dângău Mic, protopopiatul Huedin, săvârșește slujba de resfințire a bisericii. Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon, pe profesorul Marin Coteșiu, de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca. Conferă părintelui paroh, Mihai Ionel Gocan, distincția „Crucea Transilvană”. Acordă distincția „Crucea Transilvană” domnului Emil Ilea, comisar-șef la Garda Financiară și director general A.N.A.F. Cluj, iar domnului Ioan Morar, primarul comunei Râșca, îi conferă Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

16-17 octombrie: Face un pelerinaj la obiectivele religioase din Tessalonik, Grecia și se închină la mormântul Sfântului Paisie Aghioritul de la Mănăstirea Sourotti. Este însoțit de PCuv. Protos. Simeon Pinte de la Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca.

18-19 octombrie: Participă la slujbele săvârșite cu prilejul sărbătoririi hramului Mănăstirii Rila din Bulgaria. În cadrul Sfintei Liturghii din ziua prăznuirii Sfântului Ioan De Rila (19 octombrie), rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de PCuv. Protos. Simeon Pinte de la Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca.

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei săvârșind Sfânta Liturghie în biserica Mănăstirii Rila din Bulgaria, 19 octombrie 2017.

20 octombrie: Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei”, de pe Calea Turzii din Cluj-Napoca.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește la Litie. Săvârșește slujba de sfințire a noilor Antimise pentru bisericile din protopopiatul Huedin.

21 octombrie (Sfinții Mărturisitori Ardeleni): Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al Mănăstirii „Petru Rareș Vodă” de la Ciceu Corabia, protopopiatul Beclean, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

În localitatea Agrișu de Sus, protopopiatul Beclean, săvârșește slujba de binecuvântare ai amplexelor lucrări de renovare ale casei parohiale și slujba Parastasului pentru ctitorii principali a acesteia, Iustin și Ludovica Moldovan. Rostește un cuvânt de învățătură. Hirotonește întru iconom stavrofor, pe părintele paroh Gabriel Lucian Badale, secretarul protopopiatului Beclean. Acordă domnului George Moldovan, primarul comunei Albești, județul Constanța, distincția „Crucea Transilvană”. Conferă PCuv. Arhim. Nicolae Moldovan, starețul Mănăstirii Nicula, Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”.

Vizitează Catedrala Episcopală „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Huși. Este însoțit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

22 octombrie: Pe o scenă special amenajată, în incinta Centrului eparhial de la Huși, participă la solemnitatea întronizării Preasfințitului Părinte Ignatie în demnitatea de Episcop Eparhial. În sobor de arhierie, slujește la Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

23 octombrie: La sediul protopopiatului Turda, prezidează conferința preoțească de toamnă. Este însoțit de domnul Liciniu Câmpian, consilierul misionar-social al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și de PCuv. Ierom. Grigore Benea, starețul nou înființatei Mănăstiri „Sfinții Patruzeci de Mucenici” din Gherla.

În incinta Spitalului de recuperare „Polaris Medical” din Suceagu, protopopiatul Cluj I (preot de slujire caritativă: Pr. Marius Făgădaru), săvârșește slujba de binecuvântare a lucrărilor efectuate la biserica așezământului medical. Rostește un cuvânt de învățătură.

La Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, prezidează ședința de lucru a Consiliului Profesional.

24 octombrie: În Biserica „Intrarea Maicii Domnului în Biserica” din Bistrița (parohi: Prot. Alexandru Vidican, Pr. Nicolae Feier și Pr. Vasile Beni), asistă la slujba de Te-Deum și rostește un cuvânt de învățătură. Hirotonește întru iconom, pe părintele Victor Vărărean de la parohia Pinticu, protopopiatul Bistrița.

La sediul protopopiatului Bistrița, prezidează conferința preoțească de toamnă.

În localitatea Ciceu Giurgești, protopopiatul Beclean (paroh: Pr. Dan Constantin Iftimi), săvârșește slujba de binecuvântare a noului bust a lui Petru Rareș Vodă, amplasat în curtea școlii din localitate. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Participă la programul cultural organizat cu acest prilej. Este însoțit de PC Pr. Vasile Nemeș, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și de PCuv. Ierom. Grigore Benea, starețul nou înființatei Mănăstiri „Sfinții Patruzeci de Mucenici” din Gherla.

25 octombrie: Împreună cu Preasfințitul Părinte Iustin, Episcopul Maramureșului și Sătmarului, la monumentul

eroilor din Carei (jud. Satu-Mare), cu prilejul Zilei Armatei Române, săvârșește slujba Parastasului pentru eroi și rostește un cuvânt duhovnicesc.

Împreună cu PS Părinte Episcop Iustin, face o vizită în Biserica „Sfântul Mucenic Dimitrie” din Carei.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și slujește la Litie.

Primește la reședință pe Înaltpreasfințitul Părinte Serafim, Mitropolitul Ortodox Român al Europei Centrale și de Nord.

26 octombrie (Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir): Săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură în Biserica „Sfântul Dimitrie cel Nou” din Cluj-Napoca (parohi: Pr. Vicar Iustin Tira, Pr. Iacob Cismaș și Pr. Andrei Dutca).

27 octombrie (Sfântul Dimitrie cel Nou): Cu prilejul hrămului, pe altarul de vară al Catedralei Patriarhale din București, sub protia Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române și a Preafericitului Părinte Kiril, Patriarhul Moscovei și al Întregii Rusii, slujește la Sfânta Liturghie.

În Aula „Teoctist Patriarhal” din Palatul Patriarhal, asistă la cea de-a zecea ediție a tradiționalului concurs de muzică religioasă „Lăudați pe Domnul”.

28 octombrie: În Catedrala Patriarhală, asistă la slujba de Te-Deum, oficiată cu prilejul împlinirii a zece ani de patriarhat ai Preafericitului Părinte Daniel.

În Aula „Teoctist Patriarhal” din Palatul Patriarhal, participă la ședința festivă a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, dedicată Anului Omagial al iconarilor și pictorilor bisericești și Anului Comemorativ, Justinian Patriarhul și al apărătorilor ortodoxiei în timpul comunismului.

În foaierea Palatului Patriarhal, asistă la vernisajul expoziției de fotografii, dedicată Patriarhului Justinian.

29 octombrie: În biserica din Șieu Cristur, protopopiatul Beclean, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Oficiază slujba Parastasului pentru preoții slujitori, ctitorii și enoriașii Sfântului Locaș, mutați la Domnul de-a lungul vremii. Hirotessește întru iconom stavrofor pe părintele paroh, Florin Cora.

Săvârșește slujba de binecuvântare a lucrărilor efectuate la casa parohială. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hirotessește întru duhovnic pe PC Pr. Marius Cristian Focșanu, de la parohia Jucu Gară și pe PC Pr. Grigore Toma Someșan, de la parohia Mocii II, protopopiatul Cluj I.

La Mănăstirea Rohia (jud. Maramureș), se întâlnește cu Preasfințitul Părinte Iustin, Episcopul Maramureșului și Sătmarului și cu Preasfințitul Părinte Petroniu, Episcopul Sălajului.

30 octombrie: În biserica Mănăstirii Rohia, la împlinirea unui an de la mutarea la Domnul a Arhiepiscopului Iustinian, împreună cu PS Părinte Iustin și PS Părinte Petroniu, slujește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt evocator.

La mormântul Arhiepiscopului Iustinian, împreună cu PS Iustin și PS Petroniu, săvârșește slujba Parastasului.

În cimitirul Mănăstirii Rohia, se reculege preț de câteva clipe la mormintele monahului Nicolae Steinhardt și arhimandritului Serafim Man.

31 octombrie: La sediul protopopiatului Năsăud, prezidează conferința preoțească de toamnă.

În biserica din Rebra, protopopiatul Năsăud, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Ștefan Petru, fiul părintelui paroh, Doru Leontin Plăian. Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de PCuv. Protos. Benedict Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și de PCuv. Ierom. Grigore Benea, starețul nou înființatei Mănăstiri „Sfinții Patruzeci de Mucenici” din Gherla.

A consemnat, Arhid. Claudiu Ioan Grama

Academicianul Horia Colan – in memoriam

Pr. Florin-Cătălin Ghiț

nul acesta s-a mutat la Domnul unul dintre cei mai distinși oameni de știință ai Clujului și totodată un membru ales al Bisericii Ortodoxe, Academicianul Horia Colan (n. 11 mai 1926, Covasna - d. 24 iulie 2017, Cluj-Napoca), inginer, profesor universitar și rector al Universității Tehnice din Cluj, specialist în domeniul metalurgiei, ales ca membru titular (2010) al Academiei Române.

Este fiul lui Gheorghe Colan (1896-1963) și al Elenei (născută Rafiroiu) (1899-1991), iar unchiul său a fost Mitropolitul Nicolae Colan (care între anii 1936-1957 a fost episcop al Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului, iar în data de 23 mai 1957 a fost ales Arhiepiscop al Sibiului și Mitropolit al Ardealului până la sfârșitul vieții).

Horia Colan a urmat cursurile Liceului Moise Nicolău din Arad în perioada 1936-1944, cu o perioadă de 2 ani (1938-1940) în care a fost elev al Colegiului Național "Emil Racoviță" din Cluj-Napoca. La bacalaureatul susținut la secția științifică s-a situat pe prima poziție.

Și-a continuat pregătirea la Facultatea de Electromecanică a Școlii Politehnice din Timișoara (1944-1949), fiind admis cu cea mai mare medie din cele trei facultăți reunite. În 1949 a obținut diploma de inginer mecanic și electrotehnic.

Academicianul dr. ing. Horia Colan a fost unul dintre fondatorii Universității Tehnice din Cluj-Napoca, intrând în corpul didactic al acesteia încă din anul 1950. După terminarea facultății rămâne cadru didactic la Institutul Politehnic din Cluj, parcurgând treptele profesionale: asistent (1950), șef de lucrări (1953), conferențiar (1964). În 1966 ocupă postul de secretar științific al Facultății de Mecanică (1966-1972) și membru în Consiliul Facultății de Mecanică (1966-1990). A obținut titlul de Doctor inginer în știința materialelor (metalurgie fizică, metalurgia pulberilor) la Institutul Politehnic din Cluj-Napoca (1971) cu teza „Cercetări privind influența și difuzia cuprului în oțeluri și aliaje fier-carbon sinterizate”. În același an obține titlul de profesor și postul de șef al catedrei de Știința și Tehnologia Materialelor (1971-1985), precum și șeful Centrului de Cercetări pentru Metalurgia Pulberilor (1971-1985). Începând cu 1977 obține dreptul de a fi conducător științific de doctorat în specialitățile Metalurgie fizică, Știința materialelor și Istoria științelor tehnice, coordonând numeroase teze ale unor cercetători din învățământ, cercetare și producție.

Moralitatea și prestația profesională au fost argumentele pentru care domnia sa a fost ales, după Revoluție, în 1990, Decan al Facultății de Mecanică și apoi Rector al Institutului Politehnic din Cluj-Napoca (1990-1992), în această perioadă fiind Președinte al consiliului rectorilor din Cluj-Napoca precum și membru în Consiliul Facultății de Știința și Ingineria Materialelor (1990-1996), membru în Senatul Universității Tehnice din Cluj-Napoca (1990-1996) și membru în Comisia Superioară de Atestare (1990-1992).

A mai fost membru în Comisia Națională TEMPUS (din 1992), în Colegiul Academic Universitar (1991-1992) și expert la Commission of the European Communities, Bruxelles pentru EC TEMPUS Office (din 1993).

În 9 martie 1991 este primit membru corespondent al Academiei Române fiind ales Președinte al Secției de Științe Tehnice și al Comisiei de Știința Materialelor ale Filialei din Cluj-Napoca a Academiei Române. În același an este ales Vicepreședinte al Comitetului Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii (CRIFST) și Președinte al Diviziei de Istoria Tehnicii. Domnia sa a fost primul cadru didactic al Universității Tehnice din Cluj-Napoca ales în cel mai înalt for național de consacrare științifică și culturală a țării.

Este ales Vicepreședinte al Filialei Transilvania a Asociației Oamenilor de Știință din România (1990-1994) și devine membru fondator al Academiei de Științe Tehnice din România (ASTR) - președinte al Secției de Știința și Ingineria Materialelor (1997).

În anul 2003 primește titlul de Doctor Honoris Causa al Universității Tehnice "Gheorghe Asachi din Iași, în 17 ianuarie 2007 devine Doctor Honoris Causa al Universității Tehnice din Cluj-Napoca, în 22 februarie 2007 Doctor Honoris Causa al Universității Transilvania din Brașov, iar în 10 octombrie 2013 devine Doctor Honoris Causa al Universității "Petru Maior" din Târgu-Mureș.

În 30 martie 2010 este primit membru titular al Academiei Române.

Între subiecte abordate se numără: difuzia intergranulară a cuprului în oțeluri (brevet); studiul microscopic la temperaturi înalte al sinterizării materialelor Fe-Cugrafit; pseudoaliaje W-Cu, W-Ag (brevet); silicierea molibdenului; aliaje Ni-Cr-Si-B și Co-Cr-W-C pentru metalizare prin proiectare de pulberi; compoziție cu matrice metalică WC-W-Ni-(Cu-Zn-Si)-diamant etc.

De asemenea, a contribuit la descoperirea și valorificarea unor tradiții și priorități românești precum: prima descriere a metodei metalografice (1848), o importantă lucrare asupra oțelurilor de construcție (1888), difracția razelor X (C. Bungețianu, 1896), dezvoltarea științelor tehnice în Transilvania, relațiile franco-române, și a cercetat viața și opera unor personalități ale științei românești și universale - René de Réaumur, Petrache Poenaru, G. Barițiu, D. K. Cernov, Anghel Saligny, H. Le Chatelier, L. Guillet, P. Sergescu etc. Activitatea sa științifică se concretizează în peste 250 de lucrări publicate în țară și în străinătate dar și prin numeroase cărți fundamentale pentru domeniile de care s-a ocupat.

În urma căsătoriei cu Monica Rada (născută Dăneț) are două fete: Dana Boboc și Ligia Simionescu-Colan. Soția vrednicului de pomenire Academician Horia Colan, distinsa doamnă doctor Monica Colan este membră activă de multă vreme în Societatea Femeilor Ortodoxe din Cluj-Napoca, la manifestările căreia a participat adesea împreună cu soțul său. Intervențiile doamnei Colan pe teme spirituale și duhovnicești în cadrul întâlnirilor săptămânale ale Societății sunt mereu

apreciate, avizate și deosebit de binevenite, mărturii ale unei vieți personale și familiale bisericești de excepție.

Slujba de înmormântare a Academicianului dr. ing. Horia Colan, trecut la cele veșnice la vârsta de 91 de ani, a avut loc joi, 27 iulie 2017, de la ora 10:30, în foaierea Casei Universitarilor din Cluj-Napoca și a fost oficiată de un sobor de preoți. Numeroși academicieni, oameni de cultură și profesori universitari, reprezentanți ai Universității Tehnice din Cluj-Napoca și ai Academiei Române i-au mulțumit, l-au comemorat și l-au condus pe ultimul drum. „Și-a dedicat întreaga viață învățământului universitar și cercetării, fiind un profesor și model profesional pentru numeroase generații de studenți ai Almei Mater Napocensis”, au transmis membrii Universității Tehnice din Cluj-Napoca.

În alocuțiunea adresată familiei și tuturor celor care l-au iubit și l-au apreciat pe academicianul Horia Colan, cu prilejul înmormântării, părintele profesor Ioan Bizău a subliniat noblețea marelui om de știință și deopotrivă participarea sa la viața de credință a comunității: „Cei care l-ați evocat pe domnul profesor Horia Colan, aproape toți ați pus accent, ați subliniat participarea sa nobilă, vrednică, luminoasă, ziditoare, la viața comunității. Chiar și cei care sunteți mai puțin familiarizați cu viața bisericească ați evocat participarea lui la viața comunității creștine. Am rămas tare impresionat de lucrul acesta. Mesajele frumoase, mesajele de mare căldură, de mare înțelepciune pe care le-ați transmis și care, toate împreună, alcătuiesc o parte din marea lecție pe care profesorul Horia Colan a oferit-o o viață întreagă și continuă s-o ofere”, a spus părintele conferențiar Ioan Bizău.

Academicianul Horia Colan rămâne, în mod special pentru cei tineri, un model de performanță academică și viață morală și familială în slujba cunoașterii și a comunității largi de oameni și a celei de credință a Bisericii.

Veșnica lui pomenire!

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:
PS Episcopul-vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Bogdan Ivanov, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Director:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800
Banca Transilvania, Cluj (Revista RENASTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:
Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:
Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea Gelu Buta, Dacian But Căpușan, Cezar Login, Ierom. Maxim Morariu, Marcel Muntean, Alexandru Nemoianu, Adrian Papahagi, Protos. Simeon Pinteau, Aurel Sasu, Nicolae Turcan, Protos. Benedict Vesa

La moaștele Sfintei Parascheva și ale Sfântului Nectarie

Ioan Chindriș

Iulia AnaMaria Serafima Mureșan

Sparte din tinerii din ASCOR și alții, care li s-au alăturat, și-au dorit să marcheze ziua de 14 octombrie prin prezența lor la Iași, având dorința de a cinsti moaștele Sfintei Parascheva tocmai în ziua prăznuirii sale.

Pelerinajele la Iași sunt deja binecunoscute și vestite în toată țara, ca fiind unele care adună laolaltă un număr impresionant de creștini. Conform presei, numărul de închinători de anul acesta este cel mai mare de până acum, rândul întinzându-se pe o lungime de 11 kilometri, marcat de stâlpi numerotați de la o până la 70. De asemenea, pe lângă moaștele Sfintei Parascheva, au fost puse la închinare și o parte din cele ale Sfântului Ierarh Nectarie.

Înainte de cântatul cocoșilor, tinerii ascoriști s-au așezat în rândul sutelor de credincioși care așteptau să ajungă la racla sfintei. Timpul petrecut împreună a fost un real exercițiu de comuniune, solidaritate, purtarea sarcinilor aproapelui și de valorificare a unității dintre noi. Era extrem de important ca grupul să nu se disperseze. Era necesar să rămânem uniți, pentru a nu-i împovăra pe frați cu așteptarea sau căutarea celor răătăciți, și pentru a ne putea împlini gândul împreună. Mi-am dat seama că același lucru ar trebui să îl fac și în viața de zi cu zi, ca membru al unei comunități creștine. Rămânerea în unitate și comuniune cu cei care tind spre același scop – mântuirea – este esențială pentru a ajunge la îndeplinirea acestuia.

De-a lungul zilei au trecut peste noi atât bucurii, cât și neputințe. În momentele grele ne aminteam de pătimitorii din închisori, care erau siliți să stea în picioare ori să se plimbe în perimetrul îngust al celulei de la ora 5 dimineața până la 22 și constatam că nu aveam de ce să ne plângem și că situația noastră era mult mai fericită decât a lor. Ei erau siliți să țină lumina credinței sub obroc și să stea pe nedrept într-un spațiu rece, întunecos și neprișor; erau bătuți și înfomețați și rar (sau deloc) aveau bucuria să audă o vorbă de îmbărbătare, pe când noi aveam marele dar de a ne putea manifesta viu și pe față credința, stăteam acolo de bunăvoie, vedeam lumina

zilei și coloritul toamnă al frunzelor, eram adesea mângâiați de razele soarelui, alteori înviorați de stropii de ploaie și ne bucuram de mângâierea fraților, de agapele „stradale”, de ceaiul, sandvișurile și gogoșile oferite de ascoriștii ieșeni și de către alți creștini milostivi. De asemenea, spre deosebire de ei, care aveau parte de jandarmi agresivi, cei care ne-au străjuit pe noi nu au făcut decât să ne ajute pe fiecare să ajungem în siguranță la sfintele moaște.

De fapt, în toate cele pe care le-am trăit în acea zi puteam să găsim exemplul ori sursă de îmbărbătare în viața pătimitorilor din temnițele comuniste. Pe parcursul întregii zile am avut șansa de a ne manifesta ori forma capacitatea de a-l răbda pe aproapele și de a-i vorbi frumos, de a fi mulțumitori pentru orice gest de grijă venit din partea lui, strădania de a nu-l răni, cu toate că starea noastră poate nu era dintre cele mai bune, din cauza oboselii. Cu siguranță că și deținuții politici au trecut prin încercări asemănătoare și mulți dintre ei au biruit. Nu sunt puține exemple în care, în ciuda iadului pe care îl trăiau, solidaritatea reușea, precum tulpina firavă a unei plante de munte, să treacă printre bolovanii egoismului și să găsească drumul spre lumină, spre înflorire. Personal, m-am bucurat să constat că atunci când genunchii nu mai puteau ține greutatea trupului, aveam alături un frate care mă ținea de braț și se făcea sprijin picioarelor care de abia mai puteau pași.

Nu am fost singura fericită care avea aproape un prieten de nădejde. Nu o dată am văzut cum bagajele unora dintre pelerini erau purtate de către apropiații lor, iar pelerinii neputincioși erau ajutați de către alții să parcurgă traseul, întocmai cum odinioară deținuții mai întăriți efectuau norma celor mai slabi.

De asemenea, întocmai ca și pătimitorii din temnițe, câteva suflete râvnitoare au profitat la maximum de timpul pe care îl aveau la dispoziție pentru a-și înălța mintea și inima spre Dumnezeu. Acestea au rostit de mai multe ori Acatistul Sfintei Parascheva, Paradisul său și au intonat un repertoriu foarte variat de tropare și alte cântece duhovnicești, însuflețindu-i, fără să-și propună, și pe cei din jur, pe buzele cărora începeau la un moment dat să se citească, roșite timid, așa cum se face la început, cuvintele cântărilor.

Întâlnirea cu Sfânta Cuvioasă Parascheva a fost plină de mireasmă – atât de cea emanată de către florile care o împodobeau, cât și de cea izvorâtă din sfințenia ei.

Au fost ore lungi, de așteptare, care s-au prelungit de la 10, la 15, la 20, până la 22... 22 de ore de așteptare au fost încununat cu vederea baldachinului împodobit cu flori albe, întocmai ca și pentru o mireasă, în care era așezată racla. La vederea ei, oboseala s-a prefăcut în tresăltare. Acele câteva secunde petrecute lângă raclă, când în noi se împleteau grăbite închinăciunile, admirația, rugămintele, cinstirea, sunt de neprețuit.

Pelerinaj pe jos a ASCOR Cluj la Mănăstirea Rarău

âmbătă, 28 octombrie 2017, Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români – Cluj-Napoca a organizat un pelerinaj pe urmele Părintelui Daniil Sandu Tudor de la Rarău, binecunoscutul monah și scriitor din perioada prigoanei comuniste.

Participanții la pelerinaj au plecat de vineri noaptea din Cluj-Napoca, urmând ca spre dimineață să pornească din satul Chiril spre Mănăstirea Rarău. Ajunși la mănăstire au participat la slujba Utreniei și la Sfânta Liturghie, iar ulterior pelerinajul pe jos avea să continue spre Sihăstria Putnei. Pelerinii s-au putut bucura atât de mănăstirile vizitate cât și de împrejurimile acestora. Impresii pelerinilor vorbesc despre importanța acestor drumeții duhovnicești, dar și despre bucuria care însoțește fiecare pelerinaj pe jos.

Fiecare Sfânta Liturghie este unică, nouă și mereu «proaspătă» ca și apa scoasă din aceeași fântână. Asemenea este și fiecare pelerinaj pe jos: aceeași oameni, aceleași drumuri, același trafic, aceleași gropi, însă în momentul în care coborâm din autocar și se aude primul sunet de toacă, noi nu mai suntem aceeași, ci suntem adevărații noi, ca apa aceea din fântână, mereu înmouită, abia «născută».

Pelerinajul la mănăstirile din Muntele Rarău a fost unul deosebit care a adus în sufletul fiecăruia multe feluri de roade. Deși drumul a fost anevoios, urcușul imprimă pe fața fiecăruia o anumită împlinire, așa ca după ce săvârșești un lucru bun și te odihnești întru el. Ne-am bucurat că am putut să ne închinăm la aceste sfinte lăcașuri și la sfintele icoane făcătoare de minuni, ne-am bucurat unii de alții, ne-am bucurat de verdeața muntelui și nu în ultimul rând ne-am bucurat de o vreme caldă și de un soare ocrotitor. A plouat cât timp eram noi prin biserici, dar în momentul în care porneam la drum ploaia se oprea. În vârful muntelui ne-a nins puțin, așa ca și «zăpada mieilor», cum spun bătrânii.

Acest a fost ultimul pelerinaj pe jos din anul 2017. Pentru perioada următoare, tinerii din ASCOR Cluj și comunitatea Bisericii Studenților din Campusul Universitar B. P. Hasdeu pregătesc un pelerinaj la mănăstirile din Serbia, un pelerinaj la mormântul Părintelui Arsenie Boca de la Mănăstirea Prislop, un pelerinaj de colinde la mănăstirile din țară, un spectacol de colinde, ateliere gratuite pentru studenți, conferințe și seri duhovnicești și colinde în spitale, închisori și instituții.

„Și-i grea, povara dragostei depline”...

„Cu sufletul spre Domnul am strigat:
Iisuse-al meu, de pacea Ta mi-e sete.
Mă ține lutul meu, de lut legat,
Și-n van vrea fierea lumii să mă-mbete.
Spre Tine merge dorul meu întreg,
La Tine-mi este orișice dorire.
Ci lasă-mă de lut să mă desleg,
Să vadă sufletu-mi a Ta mărire.
Mi-e sete de odihnă, Doamne-al meu,
Mi-s mâinile și tălpile o rană.
Din coastă sânge-mi picură mereu,
În drumul de păcat și de prihană.
Primește-mi, Bune, sufletul stingher,
Gătește-mi Însuți locul de hodină,
Mă lasă astăzi să mă înalț la cer,
Dezleagă-mă de haina mea de tină.
Și glasul Domnului grăi răspuns:
Durerea ta mă sfășie de milă,
Când plânsul tău la mine a pătruns,
Mi-a înflorit o rană-n piept, copilă.
Ridică-n slavă ochii tăi uimiți
Și-mi vezi durerea spinilor pe frunte;
Privește-n ochii mei de plâns topiți
Și-n palme vezi-mi chinurile crunte.
Eu n-am cerut atunci să vin în sus,
Deși Părintele ceresc mi-e Tată;
Din cupă am sorbit amar nespun,
Și cupa mea e-n veci nedeșertată.
Dar rana ta mă doare mai cumplit,
Pe cruce-am sângerat și pentru tine!
Te-am cunoscut din veci și te-am iubit,
Și-i grea povara dragostei depline.
Și-am îngânat, cu duhul umilit:
Primește-mă-n iubirea Ta cerească,
Și lasă Doamne-n lutul istovit,
Dureri și răni în sânge să-nflorească.”

(Zorica Lațcu, *Împăcare*)

Andreea Sicoe

...inimă, te lași scrisă azi?

L nimă mută de dor și durere, adu-ți aminte Cine te-a zidit! A început să ploaie mărunț, „mocănește”, așa cum numeam noi ploile acestea de toamnă, mărunte, care parcă nu vor a se mai opri. Plouă mărunț, dar constant, persuasiv... Inima se așază încet, încet, într-o tihnă cuminte, sfioasă. Acolo, la câțiva kilometri depărtare, în Sohodolul copilăriei mele, s-a mai stins un om. Moare satul... de fiecare dată când cineva se duce, îmi vine în minte acest gând: „moare satul”. „Americanul”, cum îl cunoșteau cei mai mulți, așa cum am auzit și eu prima dată de dumnealui, s-a stins acolo, în satul din munți, în Vâlceaua inimii sale, unde și-a dorit să fie înmormântat. I-a împlinit Domnul gândul.

Îmi amintesc că, atunci când am aflat că omul acesta scrie, că e poet și pictor, s-a stârnit un interes viu în inima mea pentru dumnealui. Nu mai era „Americanul”, era „nenea care scrie versuri”. Îmi doream să-l întâlnesc și a rânduit Dumnezeu să se întâmple asta. În naivitatea și simplitatea mea copilărească de atunci, îmi amintesc că așa l-am și abordat: „Dumneavoastră scrieți versuri?”. În timp, a devenit pentru mine un fel de bunicuț. Mereu cu dragoste, cu inima deschisă și cu o bucurie simplă, firească, de țăran. De țăran frumos. Domnul Ioan Nicoară, „moțul din Arizona” (cum am găsit că se vorbea despre dumnealui în unele articole), a cutreierat țara și lumea, fără să-și uite vreodată rădăcinile. A purtat mereu în inimă, în versuri, în tablourile sale, satul drag al copilăriei, amintirea părinților, a prietenilor, a oamenilor de acolo. S-a întors definitiv acasă, la 80 de ani, pentru ca întoarcerea trupului său în pământ să fie în pământul din cimitirul bisericii vechi, cernită de vreme. Domnul să-i primească sufletul.

Zilele trecute, în bisericuța inimii mele, în bisericuța din Hasdeu, căutam liniștea inimii privind icoanele de pe catapeteasmă. Căutam odihnă. Îi spuneam Domnului de domnul Ioan și de soția dumnealui, de cei încă rămași și... de o durere surdă a inimii mele.

De o durere care parcă nu se lăsa trăită. În „muțenia” asta a inimii, rugăciunea mea alterna între: „Doamne, odihnește-l pe robul tău Ioan și mângâie-i pe cei rămași” și ceva ce nu-mi dădea pace să mă odihnesc. Pentru prima rugăciune, aveam multă nădejde. Pentru cea de-a doua, parcă nu se găsea răspuns. Reprimasem mult timp ceea ce era în inima mea. Un drag, un dor care se încăpățânează să se reverse și pe care eu mă încăpățânează să-l fac să tacă. „Taci inimă-n piept la mine, c-acol nu te știe nime”. Doar că tăcerea asta devenea insuportabil de apăsătoare și îmi părea că robește, împietrește inima, nu o dezrobește. Găsisem în acea zi, în hoinăreala mea din pauza de masă prin librării, o carte cu Sfântul Efreem cel Nou, pe coperta căreia era pictat parcă zâmbind și având în mână un pergament pe care scria: „Eu nu voi înceta să fac minuni”. M-am gândit: „Poftim! Ca și cum sfântul s-ar încăpățâna să facă minuni”. Asta după ce îmi repetasem săptămâni întregi că eu nu mai cer minuni. Că mi-i rușine, că oricum am primit destule. Dar acea reprezentare a sfântului în icoană m-a făcut și pe mine să zâmbesc și, în învălmășeala de gânduri, l-am adăugat pe acesta: „Doamne, asta sunt acum. Atât pot. Da, mai am nevoie de minuni. De o minune cu inima mea sau de un răspuns sau... sau... Doamne, să mă pot bucura de oamenii dragi. Să nu-mi mai fie teamă... teamă să... simt”.

Intrase în biserică un om drag inimii mele, îmi doream să-l văd, să-i vorbesc, dar parcă nu găseam curaj. Nici măcar să-l privesc. Și neavând îndrăzneala de a-l privi măcar, parcă nici pe ceilalți nu mai puteam să-i privesc. Durea inima, durea tăcerea, durea și răspunsul. Durea tot și, cum n-o lăsam pe inimă „să simtă”, începusem să simt o durere undeva în coșul pieptului. M-am rugat apoi cu toată puterea ce-o aveam atunci: „Doamne, în munți, în satul copilăriei mele, o vădudă își plânge acum omul pe care l-a iubit atât. Îl vede pentru ultima dată cu ochii trupești, și eu... nu pot să-mi întorc privirea să revăd un om drag, căruia-i port dor. De ce? Din teamă că poate dispăre dacă mă întorc?”. Am continuat să stau în tăcere, fără să întorc privirea decât spre icoane, spre Mântuitorul, spre Maica Domnului, spre Sfântul drag Nicolae, spre Sfântul Efreem. „Doamne, redă-ne bucuria întâlnirii! Dă-mi curaj să iubesc!”. Acest „Dă-mi curaj să iubesc” a răsunat parcă mai puternic. Nu mi-am întors privirea. Dar așa a dat Dumnezeu mângâiere căci, în timpul rugăciunii, parcă ne învăluise El cu Dragostea Sa pe amândoi, ca într-o îmbrățișare. Și, înainte de a pleca din biserică, așa a făcut el sau Dumnezeu, sau amândoi, că ne-am putut privi în ochi și ne-am bucurat de revedere.

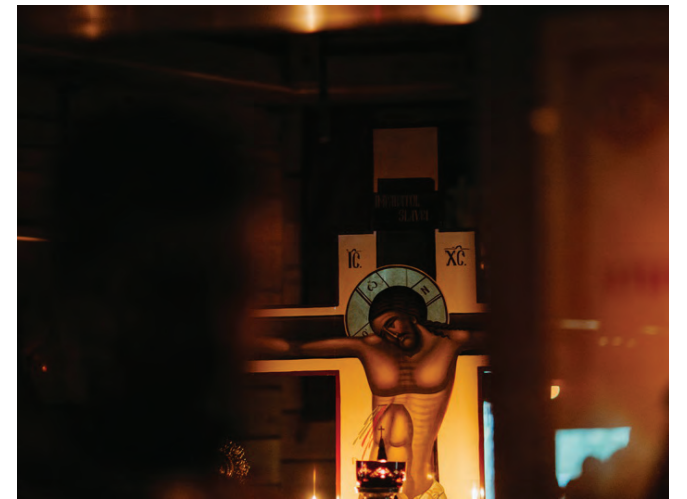

Tot sub icoana Sfântului Efreem, citind, dimineața după Liturghie, din cartea despre Sfântul Părinte Paisie Aghioritul, am ajuns la o relatare a unui ucenic al său în care spunea că îl căutase pentru o oarecare problemă care îl măcina și se enervase pentru că i se părea că Părintele nu ia în seamă necazurile lui. Spusese că se enervase și mărturisise frustrarea lui astfel: „...și cu îndrăzneala pe care o aveam față de el, pentru că îl și iubeam mult...”. Citeam cu voce tare și mi-au răsunat în minte cuvintele: „îndrăzneala pe care o aveam, pentru că îl și iubeam mult”.

Deci, unde e iubire, e și îndrăzneală. Eu nu înțelesesem asta. Niciodată. Poate de asta, când eram copil nu înțelegeam de ce sora mea obține mereu ceea ce vrea de la tata, și eu nu. Eu nu prea ceream. Poate și dintr-o fire supusă, mulțumitoare cu mai puțin. Dar și pentru că nu aveam curaj. Nu aveam curaj... Nu mă refer acum la îndrăzneala aceea obraznică, ci la îndrăzneală pur și simplu. Curajul de a arăta oamenilor dragi ceea ce simțim. De a ne exprima iubirea sau temerile uneori. Conștiința, ca un om care te iubește, nu pleacă la primul: „M-ai rănit”. Și știe că nici tu nu vei pleca. Doar așa pot înțelege, acum, o legătură „VIE”: cu îndrăzneală. Mi-am amintit, legat de acest curaj, un cuvânt pe care l-am auzit spus de către un părinte la o cununie: „Să aveți îndrăzneală în iubire, unul față de celălalt”. De atunci, de la acea cununie, acel cuvânt mi-a rămas viu în amintire. Dar cred că această îndrăzneală se referă la orice formă de

iubire, nu doar la cea romantică, ci mai ales în prietenie. Acum înțeleg că nici încrederea nu poate să devină solidă fără această îndrăzneală. Și da, celui iubit îi e greu să creadă că e iubit dacă iubirea se manifestă cu frică. Cred că dragostea e ca un izvor ce se cere revărsat. Însă cu acea înțelepciune a pârăului de munte care mereu e limpede, mereu se adapă de acolo de unde izvorăște, mereu odihnește și arareori iese din albia sa. Ca să nu înece. Mai cred că iubirea ce-și are izvorul în Hristos e curajoasă. Acum nu mai pot să înțeleg jertfa în iubire fără curaj. Dacă până acum nu vedeam iubirea fără jertfă, acum nu le văd pe niciuna fără curaj. Părintele Constantin Necula zicea, ca răspuns la întrebarea „Cum ne dăm seama dacă iubim?": „Iubești atunci când înțelegi că celălalt te iubește”. Îmi pare un cuvânt demn de măcar un popas de gând.

Și, până la urmă, de ce mă temeam? Că dragostea mea nu găsește ecou? Acolo unde e iubire, e cald. Și unde e cald, e bun adăpost de furtuna de-afară. Și dacă nu-i răspuns, îmi vin în minte mereu cuvintele părintelui nostru duhovnic: „Cea mai mare dragoste neîmpărtășită din univers e dragostea lui Dumnezeu pentru om”. Și iarăși: *În dar ați luat, în dar să dați.*

Inimă cutată de dureri și de vreme. Pentru ce te tulburi? Nu știi tu că, dacă iubești, nu tu iubești? Nu știi tu că nimic nu-i al tău? Lasă dragostea să curgă, lasă dorul să fie dor și lacrima lacrimă. Oricât de mult ai iubi, oricât de tare ar dura uneori, Dumnezeu a iubit mai întâi. I-a iubit pe cei dragi ție, te-a iubit pe tine și te iubește: „Te-am cunoscut din veci și te-am iubit./ Și-i grea, povara dragostei depline”. Crucea noastră e purtată, cu noi, de Domnul. Iubirea noastră nu-i a noastră, El o dă și se cuvine s-o lăsăm să fie. Ca să se reverse asupra inimilor poate și mai temătoare decât a noastră.

Octombrie-și picură lacrimile peste frunzele colorate ale copacilor ce rămân din ce în ce mai goi, privind parcă, neputincioși, la covorul plecat și el sub picăturile mici, dar persuasive, ale ploii mocănești. Se despart de frunze, dar nu sunt triști. Știu că asta-i rânduiala firii. Și mai știu că, după doliul înfiorător al iernii, Domnul dă primăvara, care pune, în locul frunzelor plecate, muguri.

Auzisem de la o doamnă profesor din liceu ideea că „viața e un lung șir de despărțiri”. În ultimul timp, am aflat că viața este și un lung șir de întâlniri. Și Dumnezeu te întâlnește. Doar așa pot să înțeleg despărțirea, cu Dumnezeu. Și întâlnirea, la fel. Cred că Părintele Savatie Baștovoi spunea: „Dacă n-ar fi Dragostea, m-aș teme de moarte”. Și eu... întotdeauna m-am temut. Încă mă tem. Doar că mi s-a șoptit parcă la ureche, ca o ploaie mocănească, de-a lungul unui an întreg, mereu, cea mai frumoasă declarație de Dragoste: „Dumnezeu te iubește!”. Și am început să cred, iar frunzele vechi ale inimii mele parcă se dau căzute de bunăvoie, fără regret, supunându-se schimbării. Cred... Doamne, ajută necredinței mele! Iubesc... Doamne, ajută ne iubirii mele! Curăță, Doamne, sămânța iubirii sădită de Tine în inimile noastre și fă-o să rodească spre Bucuria Ta și a fraților noștri! Și mângâie, te rog, inimile împovărate de doliu! Cu mugurii iubirii Tale și ai împlinirii desăvârșite a dorului, în veșnicie!

Echipa: Tatiana Onilov, Andrei Mitrică, Gabriela Bulgaru, Ana-Maria Neag, Dana Filaropol, Andreea Micu, Iulia Anamaria Mureșan, Oana Laura Dăgă, Romina Sopoian.
Adresa ASCOR: Biserica din Hașdeu 45
Redacția FILOCALIA: Piața Avram Iancu, nr. 18, Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
ISSN: 1224-0567
revista.filocalia@yahoo.com